БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

297 (11896) | 1968 оной декабриин 21, суббото | Сэн 2 мүнгэн

[Р]ОССИ ЖЭЛЬЕЭ ЖЭЛДЭ [Х]ҮГЖЭН ҺАЛБАРНА

РСФСР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси

...ин Ехэ ордон соо ... Верховно Соведэй Тү... депутат М. Д. Милли... хүтэлбэри доро декаб... болоһон үглөөнэй за... рэ элидхэлнүүд тушаа ... гэ үргэлжэлөө.

...эгшэд материальна, фи... рга боломжонуудаа үрэ ... хэрэглэхэ тухай һа... шэнэ арга боломжо... рдана, ажахын ба соёл ... хараалагдаһан хэмжээ... удые бэелүүлхэ тодорхой ...е заана.

...енинэй түрэһөөр 100 жэ... түүхэтэ тайхамшаг энэ ... бэлэдхэлэй тэмдэг до... 1969 оной ажахын ба ...үүлалтын ехэ програм... лгын түлөө совет хүн ...хэ харюусалгатай бай... депутадууд онсолон ... Эхэ оронойнгоо абарга ...м бэхижүүлхэ ехэ ба ...эрэгүүдээрээ энэ гай... эрые угтаха тээшэ со... ...хэнэй уялга мүн гээд ... хэлэбэ.

...енинэй түрэһөөр 100 ... хүндэтэйгөөр угтахын ...эрһэн социалис мүры... ехэ урмашал үүсхэнэ ...С-эй Тульска обкомой ... депутат **Н. А. Серегин** ...льска областиин ажал... арадай мүрысөөндэ ... 1968 ондо промышлен... өө ажахы, соёл куль... саашаданъ хүгжөөхын ... зоной ажаһуудал улам ...хын тула яһала ехэ ... Областиин олонхи пред... ...ай түсэблэлгын ба ...ска урмашуулгын шэнэ ...оһон ушар энэ хэрэг... ...нүлөөлөө. Мүнөөдөө ...280 промышленна пред... ...нэ гуримаар ажаллана. ...й дуршэл шэнэ гуримай ...а, экономическа ашаг... ...е харуулна. Россиин ...ахын түсэб ба бюджет ...ска реформые саашаа... ...өөхэ хэрэгтэ зорюулаг... ...айнь депутат һай... ...жэбэ.

... хүдөө ажахын үйлэд... ...хническэ талаарнь шэ... хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай ... (1968 оной) Плену... ...анхарал хандуулһые үгэ ...мон нүхэд түсхайлан ... Хүдөө ажахыгаа саа... ...үгжөөхэ хэрэгтэ онсһо... ехэ удха шанартай бай...

Орловско областиин ...ий» совхозой ахалагша ..., депутат **М. А. Тихоно...** Энэ ажахые түсхай ...эй болгоһонһоо хойшо ...ай ашаг шэмэнь эрид ...

...ан амжалтануудаар би... ...аясуулна, гэхэ зуура ...эбүүд — үрэ ехэтэй онол... ...е олохыемнай уялгална ...ладимирска областиин Ла... ...эрэмжэтэ бүд нэхэлгын ... директор, депутат **А. И.** ...хэлэ. Владимирска об... ...хүнгэн промышленнос... ...приятинууд гурбан жэ... ...ала продукци үйлэдбэ... 1,3 дахин, харин бүт... хоёр дахин ехэ болгоо. ...ршэн ангиин алдарта ...ыдэй шэн табьяата ажа... ...ар имэ амжалта түйлаг... амжалтануудайнгаа ту... ...най нэрэмжэтэ фабрикын ...үрүүшүүл орден, медаль... шагнагданхай. Бүд нэ... Галина Киселева, Тамара ... гэгшэд Ленинэй орде... ...уртөө.

...лнууд түйлаһан амжал... тухайдаа хэлэхэтээ хам... ...даа хэгдэхэ ажал хэрэг ...хаалаа хандуулан. агуу... ...инэй захяа — һургаалые ... дүүргэжэ байһан тухай... лаа элидхэнэ. Хэтэдээ мүнхэ Ленинэ, тэрэнэй сэсэн мэргэн һургаалла заха хизааргүй үнэн байдагаа элирхэйлнэ.

Ленинскэ партиин хүтэлбэри доро, Советскэ Союзай бусад арадуудай һайн һайхан сэдьхэлэй туһаламжаар, Совет засагай жэлнүүдтэ буряад арадай туйлаһан бүхы амжалтанууд, хэдэн зуун жэлэй гээгдэлһээ гаража социализмда ороһон ушар — эдэ бүгэдэмнай агууехэ Ленинэй суртал һургаалай болото дээрэ бэелүүлэгдэжэ байһанай гэршэ болоно гэжэ КПСС-эй Усть-Ордын Буряадай окружкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **С. И. Енисеев** хэлэбэ. РСФСР-эй 1969 оной гүрэнэй бюджедэй ба арадай ажахын түсэбэй проектнүүд Россиин Федерациин бүхы областьнууд, хизаарнууд, автономито республиканууд, национальна областьнуудта экономико ба соёл культурын саашадаа хүгжэхэ эрхэ байдал хангана гэжэ мэдүүлбэ.

РСФСР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр, депутат **А. Н. Гандурин** иигэжэ мэдээсэбэ: министерствын мэдэлдэ гурба мянга үлүүтэй түсхай предприятинууд, комбинадууд бии юм. Хүн зоной хэрэглэмжэ һайнаар хангаха хэрэгые һайжаруулха шухала байна. Гэхэ зуура ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинууд олонхи ушарта зүбөөр шүүмжэлэгдэнэ. Һайнаар хангаха, хангалгын шанар һайжаруулхын тула министерство тодорхой хэмжээнүүдые хараалханхай. Хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлхэ ехэ программа бэелүүлэгдэхэ. Хүн зоной захилнуудые дүүргэлгын шанар һайжаруулхын тула ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдые материальна талаар урмашуулха гурим нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ технологическа институт Ростовско областиин Шахты хотодо нээгдэхэнь.

Республикын зүүн районуудые 1969 ондо бүри түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэг арадай ажахын түсэб соо хараалагдана. Тиимэһээ Тюменскэ областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, депутат **К. П. Макуринай** хэлэһэн үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа.

Байгаалиин гол баялиг — газар тухайда парти ба правительствын зүгһөө ехэ анхарал табигдадаг байһанай гэршэнь СССР-эй, союзна республиканудай Газар тухай хуулиин гол дүримүүдые тодорхойлон хараалһан, баталан абаһан ушар болоно. РСФСР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр, депутат **К. С. Корнеев** Россиин газар дээрэ мелиораторнуудай бэелүүлхэ түсэбүүд тухай мэдээсэбэ. Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ республикын колхозууд ба совхозууд 900 мянган гектар газараа уһалха, 263 мянган гектар газараа хатааха.

Нэгэ миллион гектар талмай дээрэнь культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана. РСФСР-эй газар дээрэ энээнһээ урид хэгдэдэг мелиорациин хүдэлмэри хүсэд бэшэ байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Саашадаа мелиоративна хүдэлмэри бүри ехэ хэмжээтэй болохо байха.

Үглөөнэй заседани дээрэ депутадууд: Мордвагай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Е. Д. Яскина**, Куйбышевай автотракторна электротүхеэрэлгын заводой заһабаригша-бригадир **К. П. Иванова**, Московско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Е. И. Сизенко**, Горьковско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **В. А. Тихомиров**, Башкирай АССР-эй Кушнаренковско районой Свердловой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Ф. С. Ахмадуллин** гэгшэд үгэ хэлээ.

Үдэрэй 4 сагта эхилһэн үдэшын заседани дээрэ РСФСР-эй 1969 оной бюджет ба арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө.

Нүхэд **Г. И. Воронов**, **М. А. Суслов**, **М. С. Соломенцев** заседанида байлсаа.

Үдэшын заседани дээрэ республикын бюджедэй ба РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай элидхэлнүүд тушаа КПСС-эй Костромской обкомой секретарь **К. В. Донцов**, Тамбовско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **П. А. Забавников**, КПСС-эй Свердловско областиин Каменска райкомой нэгэдэхи секретарь **А. С. Бурков**, Татарай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Б. П. Мартынов** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Элидхэл тушаа 25 хүн үгэ хэлээ гэжэ заседаниин түрүүлэгшэ депутат **М. Д. Миллионщиков** мэдээсэв. Үгэ хэлэлгэ болюулха гэһэн шиидхэбэри абтаба.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Федерациин Госпланай түрүүлэгшэ, депутат **К. М. Герасимов** түгэсхэлэй үгэ хэлээ. РСФСР-эй арадай ажахые 1969 ондо хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай хуули бүгэдын дуугаар баталан абтаа.

Республикын финансын министр депутат **И. И. Фадеевэй** түгэсхэлэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, РСФСР-эй 1969 оной гүрэнэй бюджет тухай хуули мүн лэ бүтэдын дуугаар баталагдаа. РСФСР-эй 1969 оной бюджет олзо оршо ба гаргашын талаар 32.606.404 мянган түхэриг байхаар баталха, РСФСР-эй 1967 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай тоосоо баталха тухай тогтоол мүн лэ бүтэдын дуугаар баталан абтаа.

Һүүлээрнь РСФСР-эй Верховно Соведэй залуушуулай талаар саг үргэлжын комисси эмхидхэхэ тухай асуудал хаража үзэгдөө. Иимэ комисси байгуулха тухай тогтоол абтаба. Тус комисси 29 депутадһаа бүридхүүлэгдэн һунгагдаа. КПСС-эй Московско обкомой секретарь, депутат **А. В. Гоголев** комиссиин түрүүлэгшээр баталагдаба.

Зүблэхэ зүйлэй дүрбэдэхи асуудалаар — РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай — Федерациин Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат **Х. П. Нешков** үгэ хэлээ. РСФСР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) зарим статьянуудта хубилалтанууд, нэмэлтэнүүдые оруулха тухай, РСФСР-эй уголовно кодексто нэмэлтэнүүдые оруулха тухай ба бусад Указууд баталагдаба. Эдээн тушаа хуулинууд, тогтоолнууд абтаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшонуудаар: СССР-эй Наукануудай академиин Дагестандахи филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, депутат **Х. И. Амирхановые**, Мариин АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, депутат **П. А. Алмакаевые** сесси һунгаба.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Соведэй сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

(ТАСС).

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

АЙМАГ СООГОО ТҮРҮҮЛБЭ

Буряадай түрүүшын революционер Цыремпил Ранжуровай нэрэ алдаршуулһан Хяагтын аймагай колхоздо Совет засагай тогтоһоор 50 жэлтэй дашарамдуулан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй Улаан туг барюулагдаһан байна. Колхозой ажалшад тэрэ үндэр шагнал абахадаа, түйлаһан амжалтаяа саашадаа арьбадхан ажаллаха байһанаа мэдүүлһэн юм.

Мүнөө ажахынхид хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ. Колхозой таряашад болон малшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа, социалис мүрысөө дэлгэрүүлэн, гүрэндэ таряа, һү, мяха, ноһо худалдаха түсэбүүдээ холо улүүлэн дүүргээ. Ажахын һаалишад арбан нэгэ һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1656 литр һү һаажа, аймаг соогоо түрүүлэн гараа.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Хүтэрхэйн гүүртынхид түрүүлжэ ябана. Гүүртын үнеэн бүриһөө арбан нэгэ һара соо дунда зэргээр 1921 килограмм һүн һаагдаһан байна. Энэ гүүртын түрүү һаалишан Антонина Сергеевна Кудинова үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2124 литр һү һаагаа. Антонина Сергеевна олон жэлдэ һаалишанаар хүдэлхэ зууралаа, дүй дүршэлтэй болоод хэй. Коммунис ажалай ударник нүхэр Кудинова үбэлэй һарануудта бүри ехэ һү һааха гэжэ шиидэнхэй. Һаалишан иигэжэ хамтын ажалда хубитаяа оруулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Кудинова.

А. СУРМАЧ.
Авторай фото.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

ГУСИНООЗЕРСК. (Телефоноор абтаба). КПСС-эй Сэлэнгын райком, аймгүйсэдком һү һаалгаар ноябрь һарын дүн гаргаба. Колхоз, совхозуудай хоорондохи социалис мүрысөөндэ Сэлэнгын совхозой һаалишад түрүүлжэ гараа.

Һү һааха жэлэйнгээ түсэб 104 процентээр дүүргэһэн Сэлэнгын совхозой һаалишадта табин түхэриг мүнгэн шан, дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Ц. БАЛДАНОВ.

АЖАХЫ БҮХЭНДЭ — ЭРХИМ ҮРЭҺЭН

Республикын колхоз, совхозуудта ороохо таряанай үрэһэ бэлдэхэ хүдэлмэриин ябаса тухай

1968 оной декабриин 15-най мэдээн

Аймагууд	Шалгагдаһан үрэһэнэй тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаниинь (процентээр)	Тэрэ тоодо: Сэбэр бэшэ	Ургаха хүсэ багатай	Шииг сэхэтэй	Шалгагдаһан үрэһэнэй 1-дэхи, 2-дохи классай гэжэ сэгнэгдэһэниинь (процентээр)
Баргажанай	26	23	11	10	42
Бэшүүрэй	8	3	0,5	4	64
Зэдын	73	68	4	13	8
Яруунын	67	58	34	36	4
Загарайн	53	46	12	14	22
Захааминай	100	66	65	66	0
Кабанскын	92	24	20	85	2
Прибайкалиин	92	44	39	81	0
Хяагтын	28	11	10	6	40
Хэжэнгын	30	25	3	3	37
Мухар-Шэбэрэй	28	24	3	4	46
Сэлэнгын	52	40	2	22	36
Түнхэнэй	57	19	27	29	33
Хоринн	39	26	3	14	43
Улаан-Үдын	36	26	1,5	20	42

Эндэ толилогдоһон мэдээнүүд дээрэһээ харахада, үрэһэ бэлдэхэ хүдэлмэри энэ жэл Бэшүүрэй аймагта урагшатайгаар ябажа байна. Энэ аймагай ажахынуудта хаагдаһан үрэһэнэй 96 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. XXI партсъездын, «Победа», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта бүхы үрэһэ хүрэнгэнь тарилгын шанарта хүргэгдэжэ, 2-дохи классай гэжэ сэгнэгдэнхэй.

Хэжэнгын совхозойхид үрэһэнэйнгөө 99 процентые тарилгын шанарта хүргэжэ, 54 процентыень 1-дэхи, 2-дохи классай болгоо. Хэжэнгын аймагай Загастайн совхоздо үрэһэнэйнь 91 процент һайн шанартайгаар тоологдобо.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой үрэһэнэйнь 95 процент тарилгын шанартай болгогдожо, 85 процентнь 1-дэхи, 2-дохи классайхяар сэгнэгдээ. Мүн эндэхи «Заганский» колхозой үрэһэниинь бүхыдөө һайн.

Дээрэ дурсагдаһан ажахынуудта үрэһэнэй таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэридэ мэргэжэл шадабаритай хүнүүд табигдажа, тэдэнэр даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалга ехэтэйгээр хандадаг байна. Эдэ ажахынуудта үрэһээ һайнаар бэлдэһэн хүнүүд али бүхы талаһаа урмашуулагдадаг юм.

Тиигэбэшье юрэнхы дээрэ үрэһэ хүрэнгээ тарилгын шанарта хүргэхэ ажал республика дотор урдынхидаал адли хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Энэ хүдэлмэри илангаяа Зэдын аймагай ажахынуудта муугаар ябажа байна. Эндэ үрэһэндэ хаагдаһан таряанайнь миил 80 процент сэбэрлэгдээ нэрэтэй. Үрэһэ сэбэрлэхэ хүдэлмэриие агрономууд наринаар хинан шалганагүй. Иимэ шалтагаан дээрэһээ 16600 центнер таряан орёо оньһон машинаар сэбэрлэгдээшье һаа, бэлэхэнээр илгажа боломоор буртаг ногооной үрэһөө һалаагүй байшоо.

Урдынхидаал адли Яруунын аймагай ажахынууд үрэһэ бэлдэхэ хүдэлмэреэ муугаар эмхидхэнэ. Энэ аймагай ажахынуудта аяар 70 мянган центнер үрэһэн элдэб буртаг ногооной үрэһөө сэбэрлэгдээгүй байһаар. Тус аймагай «Победа» колхозой үрэһэнэйнь 89 процент тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй.

Прибайкалиин аймагай ажахынууд үрэһөө энэ жэл муугаар бэлдэнэ. Бүхы аймаг дотор 1-дэхи, 2-дохи класста хүрэхэ шанартай үрэһэн байхагүй. Теэд эдэнэр хабартаа юугээр тарилга хэхэ гэжэ бодомжолжо һууна гээшэб.

Захааминай ажахынуудта бүришье муу. Эндэ нэгэшье центнер һайн шанартай үрэһэн байхагүй. Үрэһэндэ хаагдаһан таряанайнь миил 40 процент сэбэрлэгдэһэн тоотой.

Гэхэтэй хамта олохон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд үрэһэ томо жэжээрнь илгаха хэрэгые тоодоггүй байһан зандаа. Энэл шалтагаан дээрэһээ республикын ажахынуудта бии байгаа үрэһэнэйнь миил 24 процентнь томо жэжээрээ илгагдаад байна. Энэнь Зэдын аймагта оройдоо 4 процент, Түнхэндэ 5 процент, Яруунада 6 процент, Прибайкалиин аймагта 8 процент болоно ха юм.

Үбэлэй шэмэрүүн саг хүрэжэ ерэбэ. Тиигээшье һаань үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ хүдэлмэриие зогсоохоор бэшэ. Юуб гэхэдэ, урда жэлнүүдэйхиһээ харахада, хабартаа сэбэрлэхээр үлөөхэдэ юуншье бүтэдэггүй, олон хүдэлмэриин урда гаража ядаһаар байтар тарилгын болзор хүрэжэ ерэдэг. тиигэжэ нилээд ехэ үрэһөө һайн шанартай болгожо шадангүй, газарта булаха саг бологшо бшуу. Иимэ байдалые дабтажа болохогүй. Тиимэһээ үбэлэй шанга хүйтэнэй үедэшье обёос, емшээн гэхэ мэтэ таряае сэбэрлэжэ болохоор байна. Мүн үбэлэй дулаан үдэрнүүдтэ шэниисэшье сэбэрлэжэ болохо.

Үрэһөө 1-дэхи, 2-дохи классай эрилтэдэ хүргэхын тула тэрэнээ дахин сэбэрлэжэ, буртаг ногоонойнь урэ усадхаха бологдоно.

Үбэлдөө шиигтэй, шииг ехэтэй үрэһөө саг үргэлжэ шалгажа байха шухала.

В. ТАРАСОВА,
үрэһэ шалгаха республиканска лабораторие даагша.

[К]ОМПОЗИТОРНУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СЪЕЗД ДЭЭРЭ

[МО]СКВА. (ТАСС). Композиторнуудай бү[хэсою]зна IV съезд декабриин 19-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Съездын хаамал заседанинууд болоо.

[Бу]ряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ [П]РЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР П. М. КОНЕВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

[Хү]дөө ажахыда олон жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 ... гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Кабанскын аймагай Шер... совхозой профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэг[шэ ну]хэр **Конев Петр Михайловичые** Буряадай АССР-эй Верхов[но Со]ведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

[Улаан-]Үдэ. Соведүүдэй байшан.
[19]68 оной декабриин 20.

ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭГШЭДТЭ — «ВОЛГА»

Ерэхэ жэлэй тарилгада хэрэглэгдэхэ һайн шанартай үрэһэтэй болохын түлөө республикын колхоз, совхозуудай дунда социалис мүрысөөн дэлгэрһэн юм. Һаяхан республикын Министрнүүдэй Совет энэ мүрысөөнэй дүн гаргаба.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхоз октябриин 15 болотор үрэһөө хаажа, тэдэнээ тарилгын шанарта, 87 процентыень нэгэдэхи класста, 13 процентыень хоёрдохи класста оруулжа шадаа. Тиин мүрысөөндэ түрүүлһэн тус колхоз республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэжэ, «Волга» түхэлэй хүнгэн машина худалдажа абаха эрхэтэй болобо.

Хоёрдохи һуури эзэлһэн гурбан ажахынууд хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэжэ, «Москвич» гэжэ хүнгэн машина худалдан абаха болоо.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз, Хяагтын аймагай «Родина», Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд үрэһөө хааха түсэбөө октябриин 15-да дүүргэжэ, тэрэнэйнгээ шанарые нэгэдэхи, хоёрдохи класста хүргэһэн юм.

Гурбадахи һуури эзэлһэн Бэшүүрэй аймагай «Победа», Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия», «Маяк» колхозууд ашаанай машинануудые худалдан абаха болобо. Тус ажахынууд үрэһэ хааха түсэбөө сүм дүүргээд, тэдэнэйнгээ шанарые нэгэдэхи, хоёрдохи класста хүргэһэн байха юм.

Республикын колхоз, совхозуудай хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдтэ худалдагдахаар «Урал» түхэлэй 15 мотоцикл үгтэбэ. Эдэ мотоциклнуудые Улаан-Үдын хүдөөгэй, Бэшүүрэй, Зэдын, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Сэлэнгын аймагууд абаха болонхой.

Тэрэшэлэн республикын ажахынуудай түрүүшүүл, мэргэжэлтэд Москвадахи Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ ошохо арбан путевкоор шагнагдаба. Иимэ путевконуудые Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Кабанскын, Бэшүүрэй аймагууд абаха болоо.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР А. А. ЛЕБЕДЕВЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна, советскэ болон ажахын органуудта олон жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, таби наһая гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын № 7 управлениин начальник нүхэр **Лебедев Александр Алексеевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1968 оной декабриин 20.

[Х]ЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХЭ

Захааминай эгээл саада захын Далахай нютагта бэрхэ малшан Гарма Банзаракцаевич Дондоков ажаһуудаг. Пенсидэ гараад гээд, гараа хабсараад һууж шададаггүй. «Шадалайнгаа зэргээр ажал хэжэ ябаһан сагтаа жаргалтайб!» гэжэ тэрэ хэлэдэг. Иимэ һайхан сэдьхэлтэй Гарма Банзаракцаевичай ажалыньшье урагшатай.

Наһан соогоо харууһалһан, үдхэһэн малнуудыень тооложо бараха аалши? Тэрээндэ даалгагдаһан мал хэзээдэшье тобир тарган байдаг. Энэ үнгэрөөшэ зунишье 137 толгой хашарагуудые харууһалхадаа толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 1060 граммаар нэмээжэ шадаһан байна. Иигэжэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, гүрэндөө тарган мяха жэл бүри тушаадаг заншалтай.

Мүнөө Гарма Банзаракцаевич залуу малшан Гарма Сундоковтой 160 толгой бурунуудые таргалжа абанхай. Эдэнэр Сочгино гэжэ газарта үбэлжэжэ байна. Хойто жэлдэ гүрэндэ тушаагдаха болоторнь һайнаар харууһалжа, толгой бүриинь амидын шэгнүүрые энэ жэлэйхиһээ үнөө үлүүгээр нэмээхэбди гэһэн уялга абанхай.

Бэрхэ малшан Гарма Банзаракцаевичай хэлэһэн үгэ хэзээшье найдамтай.

Б. ШОЕНОВ.

Буряадай АССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиин нээгдэхэ тухай

Буряадай АССР-эй долоодохи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси Соведүүдэй нэгэдэхи байшангай конференц-зал соо 1968 оной декабриин 25-да үглөөнэй 10 часта нээгдэхэ.

Сессидэ ерэһэн депутадуудые бүридхэлдэ абалга Соведүүдэй нэгэдэхи байшан соо дүрбэдэхи дабхарта 405-дахи комнатодо декабриин 23-24-нэй үдэрнүүдтэ үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 7 час хүрэтэр үнгэргэгдэхэ. Телефонууд: 56—08, 26—20, 41—20.

АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ДҮҮРЭНЭЭР ХЭРЭГЛЭХЭ

(Пленум дээрэһээ тэмдэглэл)

Хүдөө ажахын байдал тухай асуудалай зүбшэгдэһэн лэ сагта КПСС-эй Центральна Комитедэй мартын (1965 оной), майн (1966 оной) Пленумүүдэй аймагай совхозуудай үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ вли зэргын ехэ аша туһатайгаар нүлөөлһэн тушаа ямар нэгэн бодото баримта хэлэнгүй үнгэрхэ хүн огто байхагүй. Мүнөөшье КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй дүнгүүд ба районно партийна организациин зорилгонууд тухай асуудалай табигдахада, партиин караалһан, бодотоор бэелүүлэгдэжэ байһан ехэ хэмжээнүүдэй удха шанар тухай мүн лэ заатагүй дурдагдана.

Тэдэньшье һаха аргагүй зүб. Хорнин аймагай совхозууд һүүлэй гурбан жэлэй үедэ нилээд бэхижээ, ажалша зоной ажаһуудал эли бодо һайжараа ха юм. Тиихэдэ мүнөө октябриин Пленум баһа ехэ ехэ хэмжээнүүдые хараалба, хүдөө ажахые хурдан түргөөр хүгжөөхэ зорилго табиба. Энэ ушартай дашарамдуулан, өөһэдынгөө доторой арга боломжонуудые, дараса нөөсэнүүдые гүйсэд дүүрэн элирүүлжэ, хамтын хэрэгтэ зорюулха шухала болоно. Иимэл гол шэглэлтэйгээр КПСС-эй райкомой зэлжээтэ пленум өөрынгөө хүдэлмэри ябуулба.

Пленум дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Павлов элидхэл хэһэн байна. Элидхэл тушаа 15 хүн үгэ хэлээ. Тэдэнэй дунда Хүрбын ба Дээдэ-Тайлсын совхозуудай директорнүүд нүхэд Дамбаев, Никитин, Үдын совхозой главна зоотехник нүхэр Урханов, Анаагай совхозой главна ветеринарна врач нүхэр Машанов, «Георгиевский» совхозой парткомой секретарь нүхэр Белоусов, Дээдэ-Тайлсын совхозой үхэршэн нүхэр Бахиров, Хорнин леспромхозой директор нүхэр Шопхоев, машинно-мелиоративна станциин начальник нүхэр Смородников, Хүрбын леспромхозой парткомой секретариин орлогшо нүхэр Дамбаев, Гүрэнэй банкын отделение эрхилэгшэ нүхэр **Цыдыпов болон бусад**.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Бутуханов байлсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байха юм.

Аймагай ажахынууд һүүлэй хэдэн жэлдэ удаа дараалан ган гасуурта дайрагдажа, зарим тэды хохидолдо ороо. Тингэбэшье газарай элдүүрилгые болбосон ёһоор хэжэ, сабшалан, тариалангаа һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа шадаа хадаа, хура бороогоор дутамагшье жэлдэ ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл абажа шадаха байгаа. Энээнние энэ жэлдэ сабшалан дээрэ хэһэн ехэ хүдэлмэри бодотоор гэршэлжэ үгэнэ. Хатуу уларилтай зунай сагай ушарбашье, үни заяанай хуряагдаагүй ехэ үбһэн абтаа бшуу.

Газар элдүүрилгэ агротехническэ эрилтэдэ яашье хүрэнэгүй. Үрэһэнэй сорт, шанар тон муу байһаар. Нютагай эрхэ байдалда таарангги, ургаса ехээр үгэдэг ороохото ургамалнуудай хүрэнгын үрэһэтэй болохо тушаа анхарал һулаар табигдана гэжэ элидхэл соо, үгэ хэлэһэн нүхэдэйшье тэмдэглээшэ тон зүб. Зүгөөр энэ дутагдалнуудые усадхахын тулада үшөөл бодото юумэн хэгдэнэгүй бшуу.

Ажахынуудай гол һалбари болохо мал ажал һанаһанда хүрэжэ үдэнэгүй, ашаг шэмэнь ёһоор дээшэлнэгүй. Энээнэй гол шалтагааниинь болбол, малай гарзалга, эхэ малай һубайралга, үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэрие муугаар эрхилэлгэ болоно. Эдэ асуудалнууд тушаа хөөрэлдөөн ходол боложо байдаг. Арсахын аргагүй. Гэбэшье үгэ хэрэг хоёрой хоорондо алгасалдаан ехэл байһаар. Мал ажалые хүгжөөхэ талаар абтаһан али олон шиидхэбэри болон хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтын хойноһоо хиналтын табигдаагүйһөө болоно. Теэд хиналта хэн тогтоохо байгааб? КПСС-эй райком, нютагуудтахи партийна организацинууд.

Совхозуудай барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэдэг, оньһожоруулга тодходог, тэдэнэй үйлэдбэрие материальна хэрэгсэлээр хангадаг эмхи зургаануудта ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэ эрилтэ табина. Үнэхөөрөөшье эдэ эмхинууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Зүб. Гэбэшье зарим ажахынууд эдээндэ дан найдажархёод һуудагынь гэмшэлтэй. Өөһэдынгөө доторой арга боломжые элсүүлжэ шаданагүй. Совхоз бүхэндэ өөһэдынь хүсэн, зөөришье ехэ. Анаагай совхоз һүүлэй үедэ имагтал өөрынгөө хүсэн болон зөөреэр али зэргын томо томо үйлэдбэриин, культурно-ажаһуудалай барилгануудые бодхоогоо гэээшэб! Оньһон түхеэрэлгэ тодхоходоошье ядалдаагүй. Оролдолгын хүсэн ха юм даа.

Шэнэ газар ашаглаха, сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулха, шэбхэжүүлхэ, уһалууриин системэнүүдые шэнээр бариха, хуушануудые заһаха шухала. Энээндэ зөөри, техникэ хэрэгтэй. Тэдэнэрынь яаха аргагүй дуталдана, эрихэдэнь үгэнэгүй. Гэбэшье ажахынуудта, машинно-мелиоративна станцида бии байгаа техникэ эгээл хахад хүсэн соогоо ашаглагдана, энэ хэрэгтэ һомологдоһон мүнгые ажахы бүхэндэ хүртөөхые оролдоно. Багахан мүнгөөр ехэ юумэ нэгэ жэл соо бүтээхэнь бэрхэтэй ха юм.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ һаад ушаруулжа байһан бусадшье дутагдалнууд тушаа үгэ хэлэгшэд тогтоо. Эдэ бүхы дутуу дунданудаа яажа усадхахаб, ажахы бүхэнэй өөһэдынь арга боломжонуудые хүгжэлтын хэрэгтэ ямар аргаар элсүүлхэб гэһэн асуудалнууд пленум дээрэ тоб байса табигдаһан зэргэтэй. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодохо хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол нэгэн дуугаар абтаа. Тэрэнэй бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр, аша үрэтэйгөөр хабаадалсахыень аймагай коммунистнуудые, бүхы ажалшадые пленум уряалба.

Г. ЦЫРЕТОРОВ,
манай тусхай корр.

ЕХЭ ТУҺАТАЙ ХЭШЭЭЛ

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ. Колхоз, совхозуудай партийна комитедүүдэй болон эхин парторганизацинуудай секретарьнар һаяхан «Восход» колхоздо сугларжа, семинарта хабаадаба. Эндэ **һонирхолтой хэшээлнүүд үнгэргэгдөө.**

Семинарай эхин хэшээлдэ **колхозой түрүүлэгшэ П. А. Горбунов КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй дүнгүүд тушаа үгэ хэлэжэ, колхозойнгоо табиһан зорилгонуудые ойлгуулба. Һүүлшын гурбан жэлэй туршада «Восход» колхоз** нилээд ехэ мяха гүрэндэ худалдадаг болоо. Һү һаали дээшэлнэ. Хэрбээ 1964 ондо **үнеэн бүриһөө 1255 килограмм** һүн һаагдаһан байбал, нёдондо 1753 болоһон, мүнөө жэлдэ 1850 гаран килограммда хүргэгдэхөөр хараалагдана. Артелиин һалбаринууд тусхай шэглэлтэй болгогдожо, ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэжэ, хүдэлмэриин бүтээсэ дээшэлээ. Ниитын олзо доход 1964 онойхиһоо 1,5 дахин ехэ болонхой. Бүхы ороһон олзын хахадһаа үлүү хубинь колхозниугуудта салин түлэгдэнэ, тэдэнэр түбхинэмэ ажаһуудалтай болобо. Мүн колхозой түб тосхондо гоёхон клуб баригдажа, эндэхид сүлөөтэй сагаа хүхюунээр үнгэргэнэ.

Семинарта хабаадагшад партийна болон эмхидхэлэй хүдэлмэри **яажа ябуулха тухай хэшээлнүүдтэ байгаад, удаань тус колхоздо болоһон партийна суглаанда байлсажа, тэрэнэй хайшан гээд үнгэргэгдэдэгые һонирхобо. Партийна организацинуудай секретарьнарта иимэ хэшээл түрүүшынхеэ эмхидхэгдэбэ. Мүн аймагай промышленна предприятинуудай партийна организацинуудай секретарьнар Ивалгын кондитерска фабрикада ерэжэ, тэндэхи партийна организациин дүй дүршэлтэй танилсаба.**

Манай корр.

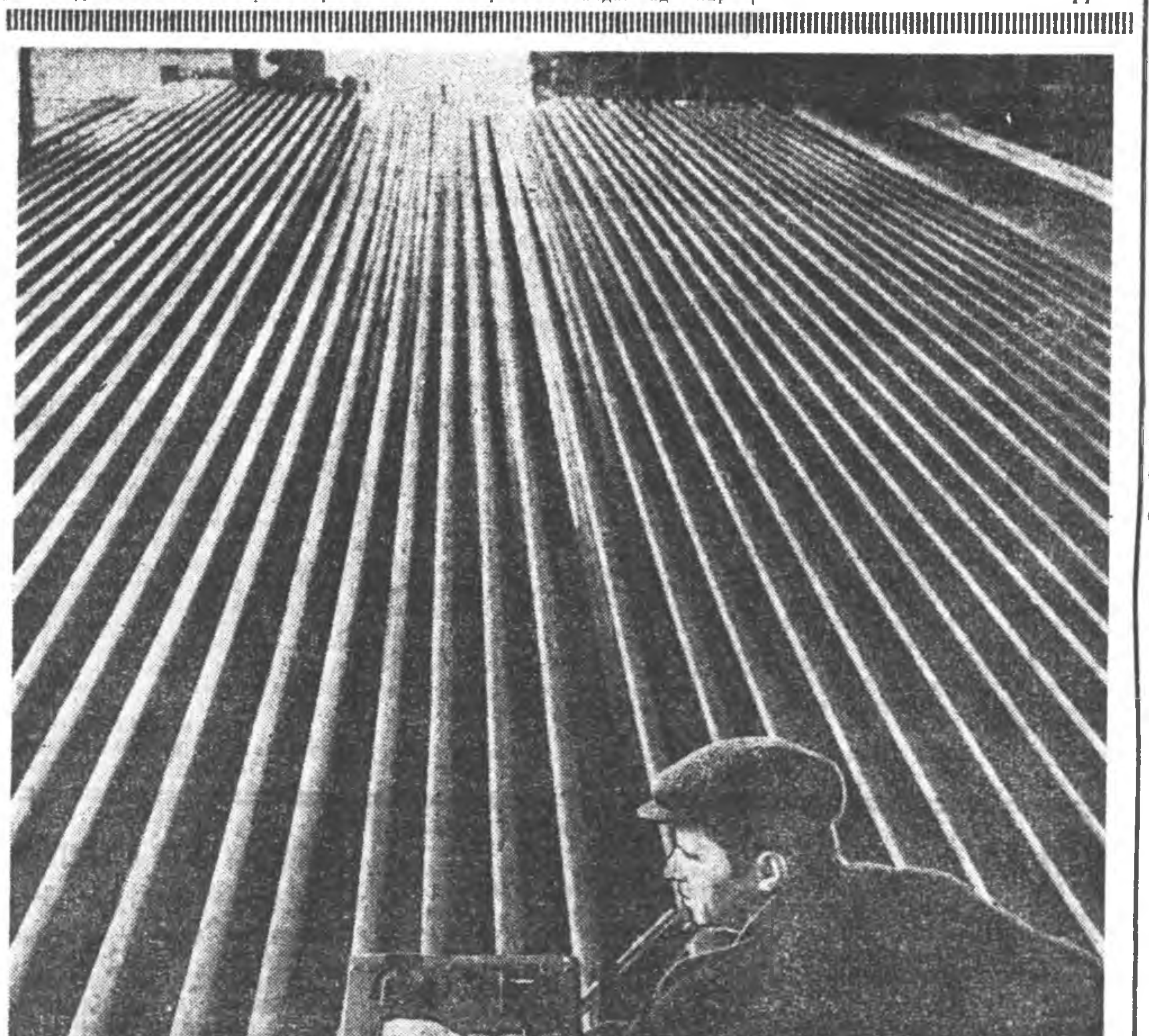

Кузнецкын металлургиин комбинадайхид 25 метр утатай рельснүүдые гаргажа эхилбэ. Һаяхан гүрэнэй комисси иимэ рельс гаргахада ехэ туһатай байна гэжэ тодорхойлоо. 384 метр утатай, 90 метр үргэнтэй главна корпус соо эдэ рельснүүд жэрылдэн хэбтэнэ.

Иимэ ута рельснүүд түмэр замда ехэ һайн байха юм. Юундэб гэхэдэ, түмэр харгы барилгада ехэ арьбалалта болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рельсо-балочна цехэй ветеран Андрей Слипченко ута рельснүүдые шалгажа байна.

ТАСС-ай фото.

ШЭНЭ РЕЛЬСНҮҮД БҮТЭЭГДЭНЭ

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүсөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Эндэ түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, вагон-хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэн, будагша, комсомол басаган Тамара Климентьева ажал хүдэлмэридөө оролдосотой, шударгы бэрхээрээ шалгарна. Энэ хүмнай цехэй ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүн. Түмэр замай техникумдэ заочноор һуралсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Климентьева ажал дээрээ.

В. ХОМУТНИКОВАЙ фото.

ЗУРАГЛАЛ

Үглөөгүүр эртэ Хамар дабаанай хада уулаар бүрхэбэ. Уданшьегүй Тамча голой Ацуула, Зүүн-Шанаада һалхин буужа, саһан бударжа эхилбэ.

Энэ хирэдэ Надежда хүнэгөө абажа, малай байра тээшэ гэшхэлбэ. Саһа бордоһон нюурыень шабхадажа, амисхаалыень хаана, хүбэнтэй хүүртигэйнь хормойе хумируулан далбагануулна. Иимэ хагсуу һалхида Надежда гэртээ амархан һуужа шадаха аал? Үгы. Эгээл иимэ үдэр тэрэнэй зүбшөөл заабари, туһаламжа гүүртын һаалишадта заабол хэрэгтэй байдаг. Үдын 12 час багаар үхэршэн үнеэдээ туужа асарха. Надеждын байгаагүйдэнь аргагүй.

Энэ дунда зэргын бэетэй, шуумар түргэн хүдэлсэтэй, даруу янзын эхэнэр һаалиин гүүртые даагша бэшэ. Надежда Тадвашкина юрын лэ һаалишан. Бэшэндэл адли арба найман үнеэтэй. Илгаань гэхэдэ, ахалагша һаалишан, абьяастай бэрхэ эмхидхэгшэ, ажалша бэрхэ эхэнэр. Юрэдөө «ахалагша» гэһэн үгын удхые, найдабари, харюусалга, шадабари, даалгабари гээшые Надежда зүбөөр ойлгодог.

Надежда Тадвашкинагай ажалай намтар абажа харабал иимэ. 1962 оной февраль. Энэ һарын нэгэ үдэр Сэлэнгын совхозой Билюутын һаалиин гүүртые даагша, бригадир Петр Андриянович Еранский Надеждатай уулзахадаа, баяртай янзаар нигэжэ дуулгаба:

— Зай, туһалагша һаалишанай тушаалшни дүүрэбэ гээшэ. Мүнөөдэр үнеэдые тушаажа абахаш...

Даруу номгон зантай Надя тэрэ үдэрһөө хойшо һаалишан болобо. Ажалтайгаа танилсажа байха үедөө хэрэгэйнгээ бэшэнэйхиһээ бигүй байхадань һанаагаа зобожо ябаһанаа суг хүдэлдэг нүхэдтөө хэлэхэ дурагүй, тухашарһан тухайгаа һаалишадта мэдүүлхэеэ аягүйрхэдэг байжашье магад. Үнэн дээрээ залуу һаалишанай һанаата бодолгото болохо юумэн ажал дээрэнь яһалал олон байгаа. Даажа абаһан үнеэдһээ ехээр һү һааха гэһэн хүсэлэйнгөө бэелхэгүйдэ Надежда сошордобо. Юуб гэхэдэ, һарын һүүлдэ гүүртэ дээрэ тэрэ эгээл бага һү һааһан, зарим үнеэдынь урда һарынхида орходоо нилээд һү шэмээ татаһан байба.

Гүүртын үнинэй һаалишад Надиин уруу дуруу ябахые обёоржо:

— Ши, Надя, һанаагаа бү зобо. Зарим үнеэд шэнэ эзэсэ ондоорходог, ойро халдахаахааршье бэшэ байдаг юм. Мал хадаа мал гээд хайша хэрэгээр хандаһанай хэрэггүй. Тэдээндэ урин дулаа-наар хандаха, харууһалха, оролдохо хэрэгтэй. Ши тэрэ томо улаагшанаа эрхэлүүлэн эдеэлүүлээд, хүхэ дэлэнгыень эльбэхэдэжэ һаагаад туршаарай. Нэгэл ондоохоноор һаагдаха байха. Басагамнай, ойлгооройш, - гэжэ хэлэбэ.

Сэхыень хэлэхэдэ, һаалишанда амаргүй хүшэрхэн бэлэй. Үүр хираанаар бодожо, үглөөнэйнгөө һаалида гараха. Үдэшэ орой гэртээ эсэшэнхэй ерэхэ. Ингэжэ үдэр бүри ажаллажа, дала мүроо хуянтаад, хабдажа улайшаһан гарнуудаа һаалиин һүүлээр эльбэжэ һуудагаа Надежда яажа мартахаб. «Эрдэни шулуун элэхэ бүреэ үнгэ ородог»... гэдэгтэл, хэдышье хүшэр хүндэ байдалай тохёолдоходо, Надежда урмаа хухардаггүй, харин улам зоригжожо, улам нэтэрүүгээр оролсодог һэн. Энээнние гэршэлжэ баһа нэгэ баримта дурдамаар. Тиихэдэ Билюутын гүүртэ дээрэ үнеэн бүриһөө жэлэй хугасаада хоёр мянган килограммһаа ехэ һүн һаагдадаггүй һэн. Теэд совхоз соогоо мэдээжэ болоһон Надежда Тадвашкинагай һанаае энэ дүн хангаагүй. Һайжаруулагдаһан үүлтэрэй үнеэдэй ашаг шэмэ хоёр дахин эхэ болгохо арга боломжын бии байһанние өөрынгөө бодото ажал дээрэһээ һаалишан мэдэжэ абаһан юм.

Үнеэдээ харууһалха, тугаллуулха тухай түрүү дүй дүршэлөөр һонирходог, зоотехникын эрдэм һургаал шудалжа, ажал дээрээ бодомжогойгоор хэрэглэхые ехэл оролдодог һэн. Тэрэнэй ехэ оролдоһоной ашаар «Милая», «Нейда», «Зима» гэжэ юрын гунжад тугаллаһанайнгаа һүүлээр сүүдхэдээ 16—18 килограмм һү үгэдэг болобо. Жэлэй хугасаада эдэ үнеэдэй тус бүриһөө 5300—5500 килограмм һү абахадаа, Тадвашкина ехэл баярладаг һэн. «Хэрбээ бүлэг үнеэдэйнгээ олонхиһоонь эды шэнээн һү һаадаг болобол, жэл соо бүхы үнеэдэйнгээ тус бүриһөө таба мянган литр һү абажа шадаха аргатай ха юмбиб» —гэһэн бодол Надеждын толгойһоо гаргахаяа болибо. «Эрэ хүн зориһондоо, эхэнэр хүн эсхэһэндээ» гэдэг хамнай. Юрэдөө эсхээд, туршаад, ажаллаад үзэхэдэ яахаб. Һанаһандаа хүрэбэл һайн, хүрэжэ бираагүй болобол өөртөөл гомдо!» —гэжэ һаалишан шэбшэбэ.

* * *

Хүнэй хуби заяан. Надежда Лазаревна Байгал далайн саана түрэһэн. Бүри гүлмэр ябахадаа һаалишан эхэдээ туһалдаг, үнеэ хайшан гэжэ эбилгэхэб, һаахаб гэһэн түрүүшын һургаал абаһан. Эхэнь басаганайнгаа зүрхэ сэдьхэлдэ малша хүнэй мэдэрэл түрүүлһэн ёһотой даа.

Түсэбтэ долоон жэлэй үедэ Надежда Тадвашкина айл аймагтаа суутай һаалишан боложо эхилһэн. Тиихэдэ гуша гаража ябаһан Надежда Лазаревна «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаба. Һүүлшын жэлнүүдтэ тэрэнэй үбсүүндэ СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкын алтан, бронзо медальнууд яларба. Суута һаалишанай хабые гэршэлһэн хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд тэрээндэ олгогдоо. Бултыень тоолоожо дурдахын аргагүй. Мүнөө нүхэр Тадвашкина зургаадахи жэлээ Сэлэнгын совхозой һаалишадай үнэр баян бүлын гэшүүн, тэдэнэй омогорхол болонхой.

— Та, хайшан гээд иимэ амжалта туйланабта?—гээд бидэ һонирхобобди.

— Туйлаһан дүн тушаам элдэбээр һанадаг хэбэртэйгшэ. Юрэдөө би хүндэл адли байдалда ажалланаб, оролдоноб, һанаагаа зобоноб. Заримдаа үргэһэ нойроо мартахашье саг тохёолдодог. Ондоогоор аргамгүй. Манай хэрэгтэ оролдонгүй байбал, өөдэлхэйгүш. Дура сэдьхэл, дүршэл шадабари байбал, ажал урагшатай ябаха,— гэжэ Надежда Лазаревна хэлээ бэлэй.

Нёдондо, сагаа һарын эхеэр гүүртэдэ ерэжэ малшадтай, мүн Надежда Тадвашкинатай уулзаһан, хөөрэлдэһэмни һанагдана. Тиихэдэ һаалишад силос, буйлуулагдаһан бурдууг зөөжэ ехэл эсэһэн хэбэртэй байгаа бэлэй. Гүүртэ дээрээ хара ажалай ехэнхи хубиие гарай хүсөөр хэгдэдэгтэнь тэдэнэр гомдоо һэн.

— Тэрэ гэһээр хүдэлмэриетнай хүнгэдхэхэ талаар горитой юумэн хэгдээ гээшэ гү?—гэжэ һонирхобоб.

— Бага сага оньһожоруулагдаа. Тинбэшье энэ асуудалнай шиидхэгдээгүй байһаар. Октябрь һара соо болоһон партиин ЦК-гай Пленумэй шиидхэбэри бидэнние яһала зоригжуулаа. Жэшээлхэдэ, мал ажал дээрэхи хүдэлмэрие эрид хүнгэдхэхэ, саашадань оньһожоруулха гэһэн асуудал бидэнние илангаяа һонирхуулаа. Энэ асуудал манай совхоздо түргэн бэелүүлэгдэхэй гэжэ һананабди. Али болохо хүндэ ажалай оньһожоруулагдабал һаалишадта урматай, һүнэй үнэ сэншье хямдарха, малшадташье, совхоздошье олзотой байха һэн,—гэжэ харюусаа бэлэй.

Ахалагша һаалишан ганса өөрынгөө ажал тухай һанаата болон ябадаг бэшэ, харин бүхы гүүртынгээ суг хүдэлдэг нүхэд тухайгаа бодожо ябадаг. Гүүртын һаалишад бэе бэедээ туһалалсан, эбтэй эетэйгээр ажалладаг. Тэдэнэр иимэл хадаа жэлэйнгээ түсэб сентябрь һарын эхеэр дүүргээд, түсэбһөө гадуур 700 центнер һү һаагаад байнхай.

Ахалагша һаалишан Надежда Тадвашкина арба нэгэ һара соо үнеэн (нютагай һайжаруулагдаһан үүлтэрэй) бүриһөө 5150 литр һү һаажа. Зүүн-Сибирь соогоо түрүүлжэ, аймаг нютагайнгаа алдар түүхэдэ шэнэ хуудаһа нраба.

Ц. БАЛДАНОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

БУРЯАД ОРОНОЙ БААТАР ҺААЛИШАН

БАЯСАМААР

Бурзан сагаан саһан, сэн бүн болюшоһон гүн ой тайгын хаяада Хужартын һубай малай гүүртын үбэлжөөнэй хашаа хорёо, гэр байра холоһоо харагдана. Эндэ зэбэртэ бодо малай хоёр гүүртэ үбэлжэжэ байнхай.

Нэгэ гүүртэдэнь һайнаар харууһалагдажа томо болгогдохо бурдуунууд, нүгөөдэдэнь эхэнхидээ тус тустаа 250 килограммһаа дээшэ болоһон шэгнүүртэй шахамалнууд, хашараг, гунан үхэрнүүд байлтагдадаг юм.

Шахан таргалуулха малайнь гүүртэдэ үнинэй, дүй дүршэл ехэтэй болоһон малшад, пенсионернүүд Жигмит Дабаев Цымжидма Жапова хоёр хүдэлнэ. Түрүүн энэ гүүртые бүридхэхэдөө совхозой зоотехнигүүд үхэр бүхэндэ үдэрэй хэды шэнээн үбһэ тэжээл эдюулхэб, шэгнүүрыень хэды шэнээнээр нэмээхэб гэжэ нарин рацион, тодорхой түсэб, даабари табижа үгөө һэн.

— Шахамал хашаргуудайнгаа тус бүридэ үдэрэй 4 килограмм үбһэ, 5 килограмм зелёнко, 3,5—4 килограмм хүрэтэр татаһан, үйрүүлһэн талха таряанай зүйл эдюулнэбди. Үдэрэй хоёр дахин уһалнабди,—гэжэ Жигмит Дабаев хөөрэнэ.

— Үхэр малда үбһэ тэжээл хэдышье ехээр эдюулээд, хүйтэн байрада, муу дэбдихэр дээрэ байлгаа һаа, эдиһэниинь мүртэй гүйһа болохогүй, ёһоор таргалхагүй. Тиимэһээ эдэнэйнгээ хашаа һайса дулаалаа, хана хаяаень зай забһаргүй болотор шабаабди. Байрынь һайнаар хушаад, доронь хуурай хохир зузаанаар дэбдеэбди,—гэжэ Цымжидма Жапова хэлэнэ.

Яруунын малшадай жэшээтээр ажаллаха гэжэ шиидэһэн эдэ пенсионернүүдэй иигэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдоһониинь дэмы ошоогүй. Үнгэрэгшэ ноябрь һарата үхэр бүхэниинь шэгнүүрээ сүүдхэдээ дунда зэргээр 916 граммаар нэмээһэн байгаа. Мүнөө тэрэ хашарагуудынь тус тустаа 314 килограмм татана гэхэ гү, али шахамал үхэр бүхэн һара соо шэгнүүрээ 27 килограммаар нэмэгээ.

— Энэ декабрь һарада үхэрнүүдээ ноябриинхиһаа дутуугүйгөөр таргалуулхал һанаатайбди. Шадаа һаа, хашараг бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммаар нэмээлгэхэ хүсэл бии. Хэр болохоб даа,—гэжэ эдэ малшад хөөрэлдэнэ.

Үндэр наһатай боложо, амаралтада гараашье һаа, эдэ хоёр малшад Эхэ оронойнтоо аша туһада өөһэдынгөө хубитые оруулха хүсэлэнтэй.

Ж. БАДМАЕВ,
Хоринн аймагай
Анаагай совхоз.

МОСКВА. **Нииcлэл хотын архитекторнүүд Г. Г. Гоциридзе, Ю. М. Белоногов, Ю. М. Мурзин шэнэ түхэлэй больницын проект зохёобо. Энэ больница-поликлиникэдэ мянган орон байха юм. Үдэртөө 800 хүнние үзэжэ шадаха. Зуу мянган хүнтэй городой гү, али городой районой зонние энэ больница хангаха юм. Түхеэрэлгэ, таһалгануудынь тон олон.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ больница-поликлиникын түхэл.

ТАСС-ай фото.

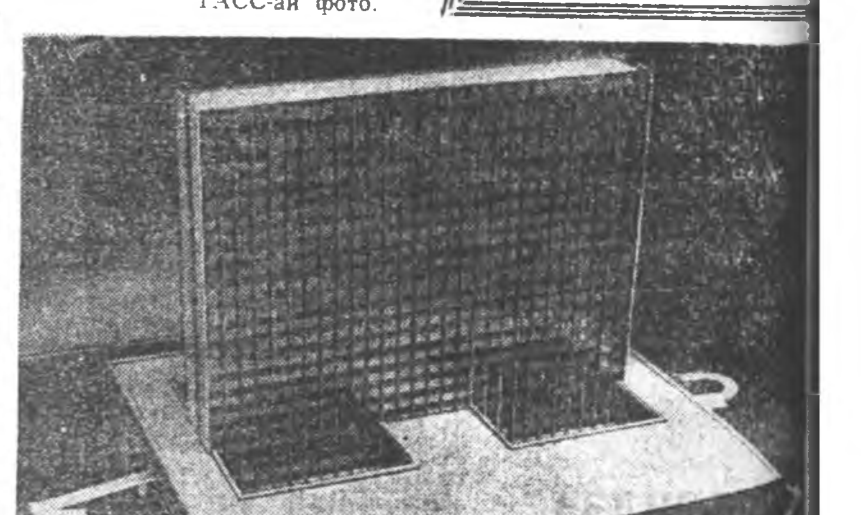

ҺОНИРХОЛТО[Й] КОНФЕРЕНЦ[И]

В. И. Ленинэй түрэһөө[р] ... жэлэй ойдо зорюулагдаһан ... жээтэ научно-теоретическэ ... ренци КПСС-эй Улаан-Үдын ... ком үнгэргэбэ.

Конференциин үзэмжэдэ ... лаһан түрүүшын асуу[дал] «Мүнөө сагай научно-техн[ическэ] революциин шэнжэ ба онс[ын] гаань» гэһэн элидхэл ... Үдын Ленинэй орденто локо[мотив-] вагон заһабарилгын ... главна инженер Л. В. По... хэһэн байна. Нэмэлтэ эли[дхэл]нүүдые: «Мүнөө сагай на[учно-] техническэ революци ба ССС[Р-эй] коммунизмын материально-[техни]ческэ үндэһэ һуури байгу[улга]» гэһэн асуудалаар прибор бү[тээлэ]гын заводой директор И. С. ...ведев, «Научно-техническ[э] ... жэлтэ ба үйлэдбэриин фон[д]... дые ашаглаха тухай» № 831 ... барилга-хабсаралгын поезды[н] ... чальник И. Д. Бугай, «Соц[иалис] ниитын холбоо барисаа хүгж[өөжэ] һайжаруулха хэрэгтэ научн[о-тех]ническэ революциин нүлөө[лэ]һэн темээр «Теплоприбор» з[аво]дой директор П. С. Сытов га... хэбэ.

Хоёрдохи асуудалаар—«М[үнөө] сагай научно-техническэ ре[волю]ци ба капитализмын доройто[лго]... соролгын улам һүжэржэ бу... тухай» элидхэл «Бурятэн... управлениин начальник ... Мельников, «Научно-техн[ическэ] хүгжэлтын үүргэ тухай бу[ржуа]-на теориин шүүмжэлэл» ... нэмэлтэ элидхэл «Сантехмо[нтаж]» управлениин начальник И. ... Паршин хэбэ.

Иимэ конференци городой ... мышленна, барилгын предпр[иятии]нуудаар үнгэргэгдэхэ юм.

ҮБЭЛШЬЕ АИЛТАГҮЙ

Баргажанай совхозой Тел... ковай мал шахалгын гүүртэ... нөө 680 хашараг, буруу хар[уу]лагдана. Эдэнэй 480 то... шахагдана, нүгөөдүүлынь гү... болгогдохоор адуулагдана. ... гүүртэ намар эмхидхэгдэһэн ... Тиихэдэ совхозой дирекци эн... шараг, бурууну удайнгаа зар... февраль болотор шахажа гү... тушааха, нүгөө зарим ыень ... болгохо гэжэ шиидэһэн ба... Мүнөө энэнь амжалтатаi ... бэелүүлэгдэнэ. Малшад Ва... Зайцев, Николай Запылаев, ...нид Поздняков, Николай Ко...ков, Геннадий Чирков, Влад... Гаськов, Евдокия Франтенко... лентина Зверькова гэгшэд ... абаһан хашараг, буруунууд... шэгнүүр нэмээхын тула хаба... далаараа оролдоно. Малшад... лэй янтинама хүйтэн айлта... Тэдэнэр үнөө халуун нам... ахилжэ малайнгаа үбэлжэ... бэлдэһэн байна. Мүнөө хаша... буруунууд дулаан байрада ... лана. Гүүртын мал садхалан...

— Энэ гүүртын мал тусхай ...ционоор хооллуулагдана. Хаш... бүридэ сүүдхэдээ буйлуулагд... 20 килограмм тэжээл, үбһэ, ... лоомо болон холимол тэжээ... тэнэ. - гэжэ Үрэгэй отделе... эрхилэгшэ В. И. Попов хөөрэ...

Намар байхада, гүүртын б... таргашанууд тоологдоһон юм. ... гашануудынь мүнөө бэеэ хар... на. Жэшээнь, гүрэндэ тушаа... 480 хашараг, буруунууд энэ һү... шын гурбан һара соо туд ... сүүдхэдээ дунда зэргээр 800 гр... маар шэгнүүрээ нэмэһэн ба... Харин гунжадай тус бүриин ш... нүүр сүүдхэдээ 900 граммаа ... рөө.

— Бидэ хашараг, буруунуу... сүүдхэдэнь 4—5 дахин эдеэл... нэбди, 2—3 дахин бүлеэн уһ... уһалнабди. Мал иимэ садха... байхадаа, таргалангүй яахаб, ... гэжэ гүүртын бригадир нүхэр ...липпов хөөрэнэ.

Эндэхи малшад хашараг, бур[уу]нуудаа томо, багаарнь илг... эдеэлүүлнэ. Гадна шанта ... тэндэ ехэ тэжээл малда гарга... даг байна.

Мүнөө отделениин малшад ... шараг, буруу бүхэнэйнгөө шэгн[үү]рые сүүдхэдэнь 1000 грамм... нэмээхын тула оролдожо байнха...

В. ГАРМАЕВ.

Ц. ГАЛСАНОВ

3. ИЛЬИЧЭЙ ДУРАСХАЛ-ХОТЫН БАРИЛГА ДЭЭРЭ

— Буряад бэшэ гут даа?— нэгэнииинь урдаhаам энеэбхи- байба.

— Тиимэб, Улаан-Удэhөөб,— ю.

— Сайн байна!..

— Сайн, сайн!

Нютагаархимни, залуу нүхэд— Цырен Галданов Илья Очи- хоёр Ленин багшын мүнхэ ихаалай нангин бүтээл болохо шенска ГЭС-ые барилсажа а. Өөhэдынтөө олон үндэhэтэн эдтэй хамта, өөhэдынгөө улаан өөр, уран шадабаряар, өөhэ- гөө hэшхалээр, ухаан бодо- гоо уряагаар ерээд хүдэлжэ на. Хүдэлжэш байhан зон гэ- р бэнэ, хүсэ шадабаряа Ленин шынгаа дурасхаалай хормой э сэсэг шэнгеэр табижа бай- улад.

Тэдэнэр олон. Хүбүүд, басага; эсвал машинанууд, бульдозе кторнууд, ута богони хобоо- автокранууд... Холо ойропоо hэн инженернүүд, технигүүд, шашуул, штукатурнууд... Бэ- гашадай мэргэжэлнүүдые тоо- ю барахаар аал?!

Шушенскын захаар студентнэ- отрядуудай, Советскэ Ар- ии албанhаа табигдаашадай нэ- , сагаан майхан-хотонууд рылдэнэ. Бороодо орожо ухаа юhон... Түрүү майхануудайнь эмэл үүдэнүүд дээгүүр аржагар гаршагууд—«Ленинэй нэрэмжэтэ Харьковска политехническэ институт», «Московско авиационно институт», «Арадай ажахын институт», «Архитектурын институт» гэхэ мэтэ. Залуу хүбүүд, басагадай нэгэл янзын хубсаhатай, ара нюргандань гү, али энгэрэтэнь, баруун гү, али зүүн хамсыдань гоё гоё романтическа биргануд аржына. «Саян-68», «МАИ», «ХПИИЛ», «АИ», «Улаалзай сэсэгүүд» гэхэ мэтэ.

Эдэ бүгэдэн хадаа Ленинэй зуун наhанай дурасхаалта ойн нэрэ хүндэдэ соносхогдоhон Бүхэсоюзна комсомольско габшагай барилгын түрүү сохисото отрядуудай эхи табяашад гээшэ.

Тэдэнэр Совет ороной али бүхы түб газарнуудhаа, заха хизаарнуудhаа, Москва болон Ленинградhаа, Брест болон Ашхабадhаа, Ереван болон Мурманскhаа, Львов болон Улаан-Үдэhөө табан орденто улаан биледүүдэйнгээ уряагаар эндэ сугларанхай.

— Шушенска дээрэ мүнөө суглар hан хүбүүд, басагадта ерэhэн бэшэгүүд дээрэ почтово тамгаяа дараагүй хото город гэжэ орон соомной үгыл ха даа, — гэжэ тэндэхи почтын таhагта хэлсэнэ.

— Улаан-Үдэhөө бэшэг ерэдэг гү? — гэжэ асуубабди.

— Ерэнгүй яахаб даа. Ерэдэг. Тиигээд лэ минии нүхэд — Цырен Илья хоёртой танилсабабди.

— Зай, хаана hураабта? Яагаад? эндэ ерээбтэ? Хөөрыт даа.

— Би Улаан-Үдэдэ мэргэжэл олгохо техническэ мэргэжэлтэй училищи дүүргээб. Шулуушан мэргэжэлтэйб,—гэнэ Цырен.

— Би арбадахиие дүүргэмсээрээ, нишэ ерээб,— гэжэ яаралтайгаар Илья хэлээд орхибо.

Эдэ хоёр буряад хүбүүд анха ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой таhаг соо танилсаа hэн. Тиигээд энэ зам — хоёр хүбүүдэй эгээл холын эхин зам Байгалай эрьеэр, Ангарые зубшаа, Сибириин үбсүүгэ дээгүүр, Абакан—Тайшет хоорондохи комсомольско түмэр замай булад рельснүүд дээгүүр гараба. Тиигээд лэ ехэ мүрэн Енисей, удаань Абакан, Минусинск, Шушенское... — Ильичэй далан жэлэй саана удаан тулажа гараhан харгые хоёр-нэгэн час амжаба.

Тэдэнэр Шушенскада ерэхэдээ бэлэн юумэн дээрэ буухагүй, нонин романтика үзэхэгүй, харин халуун хүдэлмэриин бурьялаан дунда орохоёо, халуунда хүлhэеэ адхаха, хүйтэндэ хасараа хүлдэхэеэ мэдэжэ байгаа. Хамаг бүхы шунал эрмэлзэлынь, зүрхыень татаhан магнит татасань юун байгаалб гэхэдэ, тэдэнэр Ильичэй алхаhан газар дээгүүр ябаха, Ильичэй амилhан агаараар амилха, Ильичэй байhан газар нютагые бүхэсоюзна нангин дурасхаалай хото болгон, хуушыень хуушан заңдань hэргээжэ, шэнэыень шэнэ янзаар бодхоохо гэhэн байна.

Шушенскын урда талаар табан —табан дабхар байрын эхир гэрнүүд жэрылдэнэ, үшөө олониинь бодхоогдожо байба. Тэндэ залуу хүдэлмэришэд байрланхай. Тэдэ байранууд соо онсо заршам, хүхюутэй байдал тогтонхой. Комсомолшууд эндэ Ленин багшын зааhан захяагаар ажаллаха, hураха, ажаhууха гэжэ батаар шиидэнхэй.

Барилга дээрэ хаа хаанаhаа мянгаад залуушуулай сутлараад байхада ниитын гурим сахиха hайн дуранай бүлгэм байгуулха гэhэн hанал комсомольско бюроhоо гараба ха. Тиимэ бүлгэмэй бии болоходо, манай хоёр хүбүүд бэшүүлhэн байгаа. Тиин байтар тиимэ бүлгэмэй хэрэгынь оройдоо үгы байшаба. Комсомолой тэдэ мянгаад эльгэмэлнүүд соо жалг заршам эбдээшэд гэжэ, амгалан байдал худхуулаашад гэжэ нэгэншье олдобогүй. Тиимэhээ хамтын гэр байранууд түхэреэн сүүдхэ соо хүшэгдэдэгшьегүй, суургалагдадагшьегүй байба.

Эндэ бэе бэедээ этигэлсэхэ гээшэ хүбүүд, басагадай ажабайдалай хэмжүүр болонхой. Ингэжэ коммунизмда hуралсалай түрүүшын hаранууд айхабтар үнэтэй сэнтэй үрэнүүдые үтөө!

Ажал дээрээ hуралсаха, hуралсал дээрээ ажаллаха!...— гэhэн уряал эндэ баhа дэлгэрэнхэй.

Манай хоёр хүбүүдыешье жэшээ болгон абаад үзэе. Илья Очиров hая арбадахиие дүүргэhэн аад, ажалай мэргэжэл абажа үрдеэгүй ерэhэн байгаа бшуу. Харин Цырен Галданов ГПТУ дүүргэhэн болохолоороо наймадахи класс дээрэ тогтоhон байгаа.

— Бэе бэедээ туhалалсаха ёhотойбди гэлсээд, тэрэ ёhоороо хэбэ.

Үдэртөө манай хоёр барилга дээрээ сугтаа гарадаг байба. «Интуристын» шэнэ ехэ гостиница барижа байгаа hэн. Харюусалгатай барилга. Тэрэ гостиница соо хариhаа ерэhэн айлшад, яhала янзархуу, яабархуушье улад байха болоно бшуу. Цырен эндэ нютагайнгаа нүхэрые тэсэмгэй нэтэрүүгээр өөрынгөө мэргэжэлдэ hургажа оробо. Тиигэжэ улаан-үдынхинэй табиhан хирпиисэ дабхаса дабхасаhаар, нулевой циклhээ хэдыдэхи дабхартаб даа хүрэжэ ерэбэ, гостиницань аяар найман дабхар болохо юм.

— Харагтылши эдэ хоёр буряадуудые!—гэжэ бригадирынь баяртайгаар хэлэдэг.

Үдэшэндөө манай хоёр баhал сугтаа. Энэ удаа Ильянь Цырендэ дунда hургуулиин ном заана— физикэ, хими, математика. Эдэ бүгэдэн хадаа тэдэ хоёрой барилгын ажалда шухала хэрэгтэй. Ушар юуб гэхэдэ, тэдэнэй барижа байhан город мүнөө үеын барилгын түрүү эрилтэнүүдтэй тааралдаха ёhотой, мүнөө сагай орёо оньhон техникые сүм хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Хараад үзэхэдэ, hанаад үзэхэдэ: Шушенска хадаа коммунис ажабайдалай город болохонь лабтай!

...Шушенскаhаа зүүлжээ харахада, хүдөө ажахын техникумэй байшангай саада тээhээ Элhэн Добо гэжэ үндэрлиг шобойно. Цырен Илья хоёртой бидэнэр, экскурсяар ябаhан журналистнар, тэндэ баhа золгобобди. Амаралтын үдэр байгаа. Иимэ үдэр барилгашад Ильичэй ябаhан газарнуудаар аяншалха дуратай юм. Эндэhээ Баруун Саянай hарьдат мундаргануд хүхэ сэнхир огторгойдо элихэн зурагдан үзэгдэнэ. Холые шэртэн, бодолгодо хатан байтар, энэ hайхан байгаалиин шарайда Ильичэй халзан толгой үзэгдэбэ гү гэхээр. Тосхонhоо урагшаа гарахада, дүрбэ-табан модоной газарта Тохорюутын добо гэжэ бүришье гоё үндэрлиг байха. Тэндэhээ Енисей мүрэнэй эгээл hайхан үзэгдэл миндаhан шэнгеэр үлгэтэн утализатан харагдана. Ногоон эрье хүбөөень, сэнхир сэгээн уhан долгииень шэртэн байтар, Ильичэй мэшээhэн урин нюдэн үзэгдэбэ гү гэхээр. Тосхонhоо зүүн урагшаа hагад ой худар ороходо, мүнөө заповедник болгогдоhон 600 гектар үргэн ой модон нэмжынэ. Тэрэнэй дунда ожорhо бурмаар хязаалагданхай Перово нуур нугаhа, галуудаа үлгыдэн амаржа оршоно. Тэндэхи отогой дэргэдэ хүн зон баhал олон. Миниишье нүхэд —Цырен Илья хоёр—таhараагүй. Экскурсоводой хөөрэхые шагнабабди.

— Энээгүүр Владимир Ильич агнаха, амарха дуратай байгаа. Үдэшэ, үглөөгүүр буу үргэлhэн, түргэн гэшхэдэлтэй Ульяновые нютагай таряашад яhала харадаг hэн...

Эгээл эндэ Илья Цырен хоёрой hүбэлгэн ухаагаа, холые хараhан бодол гүйлгэдэг байhаниинь лаажаггүй.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

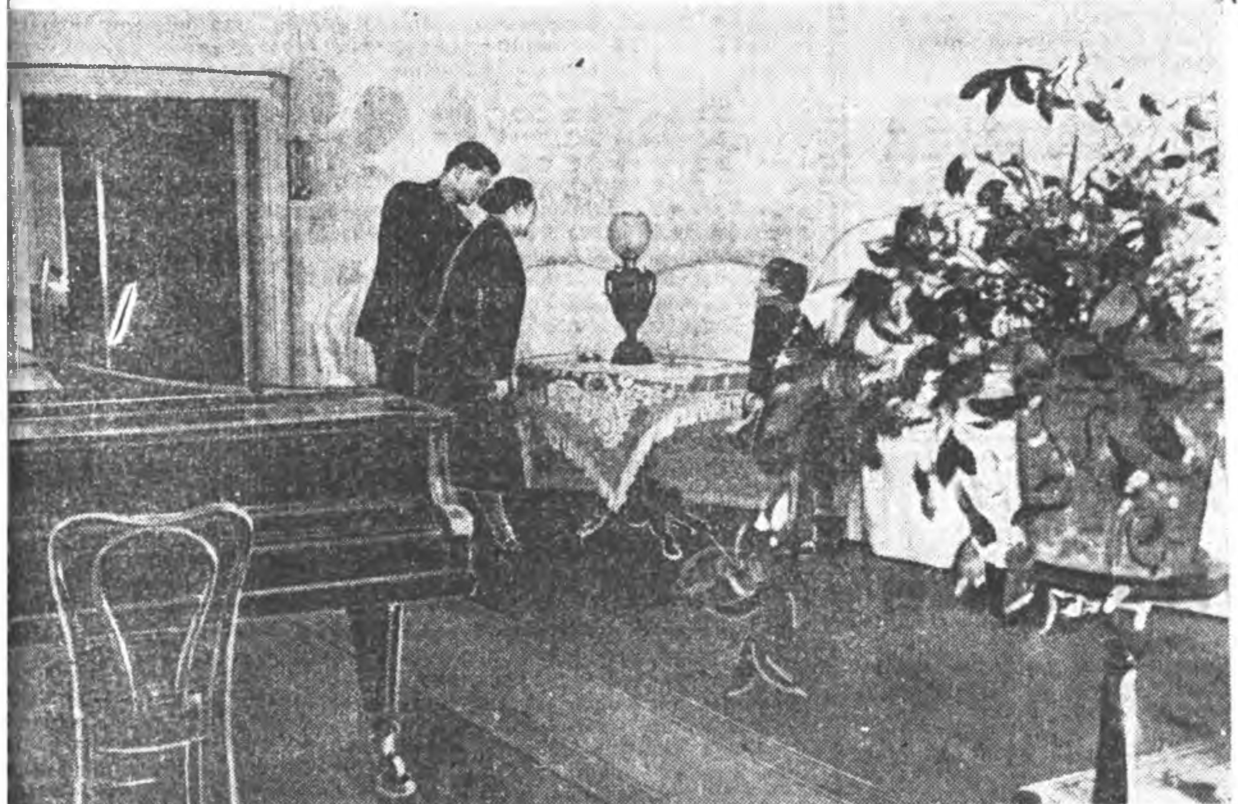

УЛЬЯНОВСК. В. И. Ленинэй музей-гэр. Айлшадай таhалга.

ТАСС-ай фотохронико.

БААТАР ЗОРИГТО ВЬЕТНАМЫЕ ДЭМЖЭН ТАЛАРХАНАБДИ

«Вьетнам Эхэ оронойнгоо түлөө!». Ханойдо энэ уряае нэгэтэ бэшэ дуулаhан байхат. Эдэ үгэнүүд соо вьетнам арадай сүлөөтэ, амгалан тайбан ажабайдал тухай, хоёр боложо хубаарhан ороноо нэгэдхэхэ тухай hанал бодолынь харуулагдана. Урда Вьетнамай хүн зоной Хойто Вьетнамдахи аха дүүнэртэеэ нэгэдхэхэ хүсэл эрмэлзэлые Америкын шэнэ түхэлэй колонизаторнууд ба тэдэнэй сайгонско туhамаршад олон жэлэй туршада хүсөөрөө даража байнхай. Гэбэшье эзэрхэг түримхэйшүүл хорото зорилгоёо бэелүүлжэ шадаагүй. Урда Вьетнамай таhалагдан тараhан патриодуудай эмхинүүд нэгэдэжэ, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронт найман жэлэй саада тээ эмхидхэhэн юм. Патриодуудай тэмсэл шэнэ хүсэтэйгөөр бадараад, американ эзэрхэг түримхэйшүүл ба тэдэнэй табималнуудые хүндэ байдалда оруулаа. Национальна фронтын политическэ программа Урда Вьетнамай бүхы зоной бодото эрилтэнүүдые хараада абажа, ороноо эбэй ёhоор нэгэдхэхээр хараалаа hэн. Ушар тиимэhээ Национальна фронтын туг доро ороной урда зүгэй патриотическа бүхы хүсэнүүд жагсаа.

Америкын эзэрхэг түримхэйшүүл 1964 ондо дайн байлдаагаа Вьетнамай хойто хуби худар абаашажа, ДРВ-гэй хүн зоноор олон районуудые зэрлиг муухайгаар бомбодожо эхилээ hэн. Тиин Вьетнам халаз оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө баатарлиг тэмсэлэй газар байхаhаа гадна, уласхоорондын зүриддөөнүүдэй аюултай гуламта болоо. «Вьетнам» гэhэн үгэ бүхы оронуудта эрэлхэг зоригой ба үнэн сэхэ байлгын гэршэ, хүн түрэлтэнэй hэшхэлэй hүлдэ тэмдэг, империализмда эсэргүү, демократи болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй туг болонхой.

Социалис оронууд аха дүү вьетнам арадта политическэ, экономическа ба сэрэгэй али бүхы туhаламжа үзүүлдэг. Эзэрхэг түримхэй ябуулгые бүхы түбинүүдэй арадууд эрид шантаар буруушаана. «Талархал» гэhэн үгэ бүри хүсэтэйгөөр зэдэлдэг болоо. Энэ талархал ба Урда Вьетнамай патриодуудай асари ехэ амжалтанууд хэлсээ хэхыень дайсаниие баадхаа. Гэбэшье Париждахи хэлсээн Вашингтоной ба Сайгоной гэмээр хойшолуулагдажал байна. Урда Вьетнамда дайн боложо үргэлжэлhөөр. Америкын «скайфейдернүүд» ба «скахокинууд» ниидэл дундаа таряашадые буудана, hуурин тосхонууд шатана. Тиимэhээ вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэгшэ дэлхэйн арадуудай талархал бүри шухала удха шанартай боложо байнхай.

Энэ талархалые вьетнамайхид үндэрөөр сэгнэдэг юм. Хайфондо совет суднануудай ашаануудаа буулгаха үедэнь байлсаа, hэм. Гэнтэ эмхидхэгдэhэн митингнүүд дээрэ манай орондо вьетнамецуудай халуун баяр баясхалан хүргэжэ, совет туhаламжын удха шанар тухай хэлэжэ байхыень шагнаа hэм. Вьетнам солдадуудай, офицернүүдэй зенитнэ ба ракетнэ түхеэрэлгэ бэлдэхэ үедөө совет сэрэгэй техникээр омогорхожо байхые, Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай дэмжэлтэнь тэмсэлдэ уряалан зоригжуулна гэхыень шагнаа hэм.

Вьетнамдахи дайн интернационализмын өөрсэ шэнжэтэй hургуули болоо. Национальна фронтын эмхидхэгдэhээр найман жэлэй ой декабриин 20-до гүйсөө. Вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэн талархалтын недели энэ үдэр дүүрэбэ. Энэ неделиин үрэ дүн тухай дэлхэйн элдэб нютаг хизаарнуудhаа ерэhэн хэдэхэн мэдээсэл дурдая.

«Вьетнамай бүрин сүлөөтэ, бэеэ даhан политикада США-гай халдан оролтые болюулгаха!», «Урда Вьетнамhаа США-гай ба тэрэнэй туhамаршадай бүхы сэрэгүүдые гаргуулха!» гэhэн уряатайгаар Брюсселиин улад зон Бельгиин ниислэлэй олон километр ута үйлсэнүүдээр жагсаалда гараба.

«Вьетнам илаха!» — гээд Сальвадорой ниислэлэй жагсаалда хабаадагшад шанга шангаар таhалгаряагүй хашхараа. Сальвадорой университедүүдтэ hурадаг студентнэрэй бүгэдэ ниитын ассоциаци ба Вьетнамые дэмжэн талархадаг Сальвадорой комитет университедэй байшан соо олоной хабаадалгатай конференци үнгэргөө. Энээндэ университедэй ректор байhан, харин мүнөө Вьетнамые дэмжэн талархадаг комитедэй түрүүлэгшэ Фабио Кастильо-Фитероа үгэ хэлэхэдээ, нэгэ талаhаа американ империализмын зэрлиг муухай хүсэнүүдэй, нүгөө талаhаа демократиин ба дэбжэлтын хүсэнүүдэй хоорондын тэмсэл ябажа байна гэжэ элишэлэн харуулаа.

Италиин олохон хотонуудта— Римдэ, Миланда, Палермодо — митингнүүд, суглаанууд, жагсаалнууд боложо үнгэрөө. Тэмсэжэ байгаа Вьетнамда эм дом ба эмнэхэ хэрэгсэлнүүдые суглуулха ехэ хүдэлмэри энэ орон дотор эмхидхэгдэө.

Советскэ Союзда, бусад социалис гүрэнүүдтэ үнгэргэгдэhэн талархалай недели элдэб хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлээ.

Вьетнамда амгалан байдал hэргээхэ зорилго табидаг хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн консультативна зүблөөн Стокгольмдо декабриин 15-да дүүрээд, олон миллион хүнүүдэй hанал бодол ба хүсэл эрмэлзэлые эли тодоор харуулба. Дэлхэйн таби гаран ороной национальна эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, мүн уласхоорондын 19 эмхиин делегацинууд баатар габьяата вьетнам арадые хамгаалагша, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй ябуулгые улам шангадхаха, амгалан байдал тогтоохо, Урда Вьетнамда США-гай ба тэрэнэй туhамаршадай хэдэг эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые болюулгаха, интервентнүүдэй сэрэгүүдые тэндэhээ гаргуулха, сэрэгэй баазануудые усадхахын түлөө, өөhэдынгөө хуби заяае өөhэдөө шиидхэхэ эрхэ Урда Вьетнамай арадта олгохын түлөө тэмсэлээ бүри хүсэтэй болгохо программа тодорхойлон хараалаа.

А. ТЕР-ГРИГОРЯН.
(ТАСС).

ХИЛЫН СААДАhАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

...Голлан Вильсондэ бэшэг эльгээбэ

...НДОН. (ТАСС). Великобрита... Коммунис партиин Генеральна ...тарь Джон Голлан Англиин ...тельствада бэшэгээр хандажа, ...эй засаг түрын ябуулгада ха...алсахыень, политическэ шал...аар хаагдагшадые сүлөөлүүл...ь, хаалтада hууhан 93 хүниие ...ан алаха шиидхэбэриие хүн...дэ эрилтэ хэхыень правитель...е уряалаа.

...эг соо саашадаа нигэжэ хэ...нэ. Англиин правительствын ...а шадаха хэмжээнүүдтэ нэмэл...тоhон, Смидэй засаг түрэдэ ...уласуудай зүгhөө баалалта ...зорилгоор Нэгэдэмэл Нацинуу... Организациин зүбшэн хэлсэлгэ...э асуудалые правительствын ...ань шухала болоно.

УЛАМ ЕХЭЭР ДУРАГҮЙТЭЛГЭ

ЛОНДОН. ТАСС-ай корреспондент Ю. Устименко нигэжэ дамжуулна:

345 профсоюзда ородог гэжэ Великобританида тусхайтаар бүридхэлдэ абтаhан хүдэлмэришэдэй тоо нёдондо жэлэй эсэстэ урда тээхи жэлэйхитэй сасуулбал 113 мянган хүнөөр үсөөржэ, 8.472 мянган болоо. Тиихэтэй хамта лейборис партиин партийна фондо түлөөhэ оруулдаг профсоюзуудай гэшүүдэй тоо 229 мянган хүнөөр үсөөрhэн байха юм. Энээн тухай Лондондо тунхаглагдаhан статистическэ суглуулбари соо мэдээсэгдэнэ.

Профсоюзуудай гэшүүдэй үсөөрhые тредъюнионуудай британска конгрессэй баруунай тала баридаг хүтэлбэриин политикада ажалшадай ехээр дурагүйлхэдэг болоhоор, лейборис партиин фондо ородог түлөөhэнэй бага болоhые—лейборис правительствын политикада, хамагай түрүүндэ олониитэ хүдэлмэришэдэй салин хүлhэ нэмээнгүйгөөр, үргэн хэрэглэлэй эд бараанай сэнгэй ехээр дээшэлэлгэдэ хүргэдэг экономическа хараа шэглэлдэнь профсоюзуудай жиирэй гэшүүдэй дурагүйлхэдэг болоhоор нютагай ажаглагшад тайлбарилна.

Лейборис партиин хамтын гэшүүн болодог тредъюнионуудай британска конгрессто ородог профсоюзууд партиин жэл бүриин конференцинүүдтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг юм.

ДРВ-гэй ба США-гай делегацинуудые толгойлогшонорой орлогшонорой уулзалга

ПАРИЖ. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын ба Америкын Холбоото Штадуудай правительствануудай делегацинуудые толгойлогшонорой орлогшонор Хэ Ван Лау болон Сайрус Вэнс гэгшэд эндэ декабриин 19-дэ дахяад уулзаа.

Вьетнамай асуудал гуримшуулха талаар Парижда болохоёо байhан уулзалтатай дашарамдуулан, тэрэниие үнгэргэхэ гурим тушаа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

...ЧАН ХОАЙ НАМАЙ МЭДҮҮЛГЭ

...РИЖ. (ТАСС). Америкын Хол... Штадууд, Сайгоной захир... Париждахи зүблөөнэй эхилхэ ... унжагайруулхые эрмэлзэнэ ... Урда Вьетнамай Национальна ...рэлгын фронтын делегациие ...йлогшын орлогшо Чан Хоай ... декабриин 19-дэ эндэ зарлаг... пресс-конференци дээрэ мэ...ээ.

США-гай эзэрхэг түримхэй дайн ...лае болюулхын түлөө, амга... байдал тогтоохын түлөө, Тхиеу... Кыонгын правительствые уна...ын ба Национальна сүлөөрэл... фронттой хэлсээ эхилхээр бэлэн ...hан ёhоной кабинет байгуулхын түлөө тэмсэл Сайгондо, ороной бусад олон городуудта бүри ехэ далайсатайгаар дэлгэрхэ» гээд Чан Хоай Нам мэдүүлээ. США-гай ба тэрэнэй агентнүүдэй ябуулганууд вьетнам арадай тэмсэлэй шангадалгые hаатуулжа шадахагүй, харин «эдэ ябуулганууд бүхы ажалай хүн зониие улам ехээр нэгэдүүлхэ байна».

«Хоёр талын зүблөөн болгохо гэhэн hанал бодолые» Урда Вьетнамай НФО-гой түлөөлэгшэ эрид шууд буруушаагаа, дүрбэн талын зүблөө үнгэргэхэ гэhэн эрилтэ өөрынгөө делегациин зүгhөө дахяад хээ.

Францийн Национальна суглаанда

ПАРИЖ. (ТАСС). 1969 оной бюджет тухай хуулиин проектын гурбадахяа хаража үзэгдэхэдэ, Франциин Национальна суглаан тэрэниие 352 дууғаар декабриин 18-да hайшаатаа. Арсажа 93 дуун үгтөө, 36 депутат hаналаа баряа. Депутадууд-коммунистнууд, зүүнэй үзэл баримталдаг демократическа ба социалис хүсэнүүдэй федерациин түлөөлэгшэд бюджедэй проектые буруушаажа дууғаа үгэhэн байна.

Декабриин 18-hаа хуулита хүсэтэй болоhон ороной бюджедэй проектые парламентын намарай сессиин үзэмжэдэ правительство табиhан байгаа.

Синайн партизанууд

...ИР. (ТАСС). Синайска хахад ... дээрэ араб партизануу...хэдэг ябуулгануудта Каирай ...л ехэ анхарал хандуулна. ... оной июньдэхи дайн байл...hаа хойшо Синайн хахад аралай ...о талын Эль-Ариш ба Руман... урда талын Ат-Тур ба Шарм ...Шейх хүрэтэрхи газар дээрэ 55 ...н ябуулга хэhэн Синайн парти... Израильда ехэ хохидол ...руулаа гээд Израилиин оборо... министр М. Даян Израилиин ...аментын заседани дээрэ үгэ хэ...дээ мэдэрээ гээд «Аль-Гумху...» газетэ мэдээсэнэ.

...раилиинхидай ехэ хэмжээнэй hомо хэрэгсэл болон буу зэбсэг суглуулhан Шарм Аш-Шейх шадар Синайн партизанууд эгээн лэ ехэ ябуулганууды хэhэн байха юм. Партизанууд энэ ябуулгаяа ехэ шадамараар эмхидхэжэ, буу зэбсэг болон hомо хэрэгсэлэй хадагалагдажа байhан томо складуудые тэhэлээ. Хоёр сүүдхын турша соо түймэр болоhон байна.

Хахад аралые Израилиин эзэмдэгшэдhээ сэбэрлэхэ гээшэ гол зорилгомной болоно гэжэ Синайда ябуулга хэдэг бүлэг партизанууд тоолоно гээд «Аль-Гумхурия» онсолон тэмдэглэнэ.

ФРГ-гэй городуудта бункернууд баригдана

БОНН. (ТАСС). Атомна бомбоhоо хамгаалха газарнуудые Бонн олоор барина. «Ди Вельт» газетын мэдээсэлэнэй ёhоор, «гражданска обороны» талаар гол хэмжээ ябуулганууд болгон ФРГ-гэй бүхы районуудта иимэ газарнуудые олоор бариха гэжэ ФРГ-гэй правительство шиидхээ. Энэ зорилгоор 36 миллион марк hомолхо гэжэ ФРГ-гэй 1969 оной бюджедээр хараалагданхай.

Эб найрамдалай түлөө американ тэмсэлшэдэй түсэбүүд

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Ерэхэ жэлэй январиин 19 ба 20-до, США-гай президентын тушаалда Ричард Никсонэй хуулитаар орохо үдэр демонстрацинууд болон митингнүүдые эмхидхэхэ түсэбүүдые Вьетнамдахи дайн байлдаае болюулхын түлөө тэмсэхэ национальна комитет мэдээсэhэн байна. Тусхайта Вашингтоной гадаадын политикые буруушаалгын тэмдэг болгон эдэ манифестацинууд гол түлэб эмхидхэгдэхэ юм.

Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулхын түлөө национальна комитедэй түрүүлэгшэ Дэвид Деллингер декабриин 18-да пресс-конференци дээрэ нигэжэ мэдүүлээ. Дайн байлдаанда эсэргүү манифестацинуудые үнгэргэхэ дурадхалые комитедтэ ородог 100 гаран организаци ба бүлэгүүд hайшаагаа. Тус комитет хадаа демократическа партиин съездын Чикагода август hарада боложо байха үедэ үнгэргэгдэhэн, дайнда эсэргүү олон тоото демонстрацинуудые, нёдондо жэлэй октябрьда Пентагон хүрэтэр зориhон мэдээжэ аяншалгые эмхидхэhэн байна бшуу.

Түрүү хүсэнүүдэй илалта

КАРАКАС. (ТАСС). Политическэ шалтагаанаар Венесуэлэhээ ондоо орондо гаража ошоhон хүнүүд түрэл газар нютагаа бултадаа бусан ерэжэ шадаха гээд дотоодын хэрэгүүдэй министр Рейнальдо Леандро Мора мэдүүлээ. Түрмэдэ hуулгынь сүлэгоор hэлгэгдэhэн венесуэлынхидэй түрэл ороноо бусажа ерэхыень зүбшөөhэн захиралта гаргагдаа гээд тэрэ мэдээсэбэ.

Политическэ шалтагаанаар түрмэнүүдтэ хаагдаhан олон хүниие сүлөөлхэ тухай захиралта ороной президент гаргаха гээд Л. Мора мүн лэ соносхоhон байна.

Политическэ шалтагаанаар хаалтада hуугшадые сүлөөлхын түлөө, оронhоо сүлэгдэhэн эрхэтэдые түрэл нютагтань бусаахын түлөө кампани hүүлэй үедэ Венесуэлэдэ ехээр дэлгэрhэн байха юм.

Венесуэлэдэ политическэ шалтагаанаар хаалтада hуугшадые амнистилхын түлөө тэмсэлые дэлхэйн бусад оронуудайшье демократическа хүсэнүүд хэжэл байhаар.

Грецидэ дахяад арестнууд хэгдэнэ

АФИНА. (ТАСС). Грецидэхи сэрэгэй засаг түрэ өөртөө дурагүйлхэгшэдые барижа хааhан зангаараа. Афинын адвокат Лазарос Кирицис, тэрэнэй дүү, зүүнэй үзэл баримталдаг бусад хоёр эдэбхитэд үнгэрэгшэ неделидэ арестовалагдаа гэжэ мэдээжэ болоо. Эдэнэр мүнөө хүрэтэр полициhаа хоргодон ябажа шадаhан байгаа.

Политическэ полици үдэр бүхэндэ шахуу арестнүүдые хэжэл байдаг. hүүлшын хоёр неделиин турша соо Афинада ба Пирейдэ 15 хүн арестовалагдаhан байна.

Португалиин сэрэгүүд хохидолдо ороно

ДАКАР. (ТАСС). «Португалиин» Гвинейе сүлөөлхын түлөө тэмсэлшэд энэ оной майhаа ноябрь хүрэтэр Португалиин 100 шахуу автомашиные усадхаа, нэгэ судные барижа абаа, 14-ыень уhанда шэнгээгээ, колонизаторнуудай табан сэрэгэй самолёдые усадхаа. Португалиин 11 солдат плендэ абтаа. Энээн тухай Гвинейн Ногоон хушуунай аралнуудай бэеэ даанхай байдалай африкан партиин (ПАИГК) эндэ тунхаглагдаhан коммюнике соо мэдээсэгдэнэ.

Мүн лэ энэ үе соо сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд португалиинхидай дүрбэн бэхэлэгдэhэн лагерь ба казармые усадхаа, арбыень эзэлээ гээд коммюнике соо саашадаа тэмдэглэгдэнэ.

ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН РЕЗОЛЮЦИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Эзэрхэг түримхэй ябадал тодорхойлхо тухай асуудалаар тусхай комитедэй элидхэлые ООН-ой Генеральна Ассамблей өөрынгөө декабриин 18-най пленарна заседани дээрэ хаража үзөөд, эзэрхэг түримхэй ябадалые бүхы уласуудай зүгhөө түргэноор тодорхойлхо шухала байhые лаблаhан революци баталан абаа. Тусхай комитет 1969 ондо өөрынгөө хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ гэhэн тогтоол Генеральна Ассамблей мүн лэ баталан абаhан байна. Резолюци 71 дууғаар баталан абтаа, 16 делегаци hаналаа баряа.

Лаосто буудуулан унагаагдаба

ХАНОЙ. (ТАСС). Нео Лао Хак Сат гэжэ партиин патриотическа хүсэнүүдэй хинажа байдаг Лаосой сүлөөлэгдэhэн районуудые Холбоото Штадуудай авиаци зэрлиг муухайгаар бомбодоhон зангаараа. Лаосой арадай сүлөөрэлгын армиин зениитчигүүд американ авиациин добтолгонуудые амжалтатайгаар сухарюулан сохино.

Лаосой сүлөөлэгдэhэн районуудта патриотическа хүсэнүүдэй зенигчигүүд ноябрь hарада 40 американ самолёдые буудажа унагаагаа гээд Патет-Лаогой Каосан агентствын дамжуулгада үндэhэлэн ВИА агентство мэдээсэнэ.

„hалбаран хүгжэжэ байhан Америкэдэ үлэсхэлэн байдал тохёолдоно

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Холбоото Штадуудай городуудай нүхэ hүбэнүүд соогуур ажаhуугшадай үлэсхэлэн байдалда дайрагдажа байhан тухай асуудал хаража үзэлгые США-гай конгрессэй тусхай комисси эхилээ. Энэ комиссиие сенатор-демократ Макговерн толгойлдог юм. Үлэсхэлэн байдал хадаа үргэнөөр дэлгэрhэн үзэгдэл болоно гэжэ гэршэлhэн олон тоото документнүүд сугларшанхай гээд зүбшэн хэлсэлгын эхилхын урда тээ сенатор Макговерн мэдүүлээ.. Тиихэдээ США-да hүүлэй жэлнүүдтэ энэ темээр хэдэн олон материал, тэрэ тоодо Миссисипи мүрэнэй адагта ядаралда дайрагдаhан американецуудай байдалые 1967 оной апрельдэ шэнжэлэн шалгаhан сенадай подкомиссинуудай нэгэнэй тобшолол толилогдоhон байгаа гээд тэрэ заагаа, Гэбэшье урда тээхи бүхы шалтагаанууд хүдөө нютагуудтал болодог үлэсхэлэн байдалда хамаатай байhан дээрэhээ, үлэсхэлэн байдал Америкын городуудта хамаатай асуудал бэшэ гэhэн янза үзүүлдэг байгаа гээд сенатор тэмдэглэhэн байна.

Техас штадай городуудта, Нью-Йорк, Луизиана, Мичиган ба Массачусетс городуудта үлэсхэлэндэ дайрагдажа байhан хэдэн мянган хүнүүдэй байдалые США-гай элүүрые хамгаалгын, гэгээрэлэй ба социальна хангалгын министерствын бодотоор хэhэн шалгалтын үрэ дүнгүүд мүнөө абтанхай гээд Макговерной комиссиин түлөөлэгшэд мэдүүлhэн байха юм.

АРАДАЙ ХҮБҮҮДЫЕ ХАРУУЛЬҺАН ЗУРАГУУД

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. ДУЛЬБЕЕВ.

КИМ ДУЛЬБЕЕВ Буряадаймнай залуу зураашадай нэгэн. Олон зурагуудые бүтээһэн бэшэшье һаа, яһала өөрын маягтай, нэрэтэй, олондо ойлгосотой уран зурааша болонхой гээшэ. Тэрэнэй оролдосотойгоор ажаллажа байхые харахада, шэлэһэн ажалдаа үнэн сэхэ, һанаһандаа хүрэмэ юумэ бүтээхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлдэг хүн байһаниинь ойлгогдодог. Тэрэ зурагууд дээрэ ажабайдалай һайн һайхан темые бүри эли тодо, ойлгосотой болгожо харуулхые оролдодог. Илангаяа совет хүнэй зан абариин һайн талын шанар шэнжые магтан дууладаг уран зурааша юм байна гэжэ Ким Дульбеев тухай зон зүб хэлсэдэг.

Үдэ, Сэлэнгын уулзуур дээрэ түбхинэһэн Улаан-Үдэ хото тэрэнэй түрэл гулмата юм. Эндэ тэрэ түрүүшынхеэ зуража эхилһэн, тиихэдээ Улаан-Үдын Пионернүүдэй байшангай дэргэдэхи уран зурагай студида һурадаг байгаа. Элитэ зураашадай дүй дүршэл шудалһан, зураашад тухай номуудые эндэл түрүүшынхеэ уншажа, бүри бага наһанһаа уран зурагта харюусалгатайгаар хандадаг болоһон байна.

Залуу зураашын энэ һуралсал Ленинградай И. Е. Репинэй нэрэмжэтэ институтда үргэлжэлөө. Эндэ һуража байхадаа ёһотой искусствын бүтээл гээшэ түсгаар национальна түхэл маягтай, өөрын нюуртай, онсо удхатай байха ёһотой гэжэ ойлгоо һэм гэжэ Ким Дульбеевэй нэгэтэ хэлэжэ байһые мартагшагүйб. Тиигэжэ тэрэ үрдань зураһан, нилээд магтуулһаншье зурагуудаа шэнээр хаража үзэһэн байгаа. Тэрэнэй өөрынгөө зохёолдо харюусалга ехэтэйгээр хандадаг дээрэһээнь тэдэ зурагуудынь олоной үзэмжэдэ табигдангүй үнгэрөө юм.

Институт дүүргэжэ, түрэл Буряадаа ерээд байхадаа, залуу зурааша түрэл арадайнгаа түүхэ, үльгэр туужа, домогуудые, хэлэ бэшэг шудалжа эхилһэн, арадайнгаа элинсэг хулинсагуудай гар урлалнуудые, уран бүтээлнүүдые шудалжа эхилһэн байна. Тиигэжэ тэрэ уран зурагуудайнгаа түхэл маягые имагтал буряад шэнжэтэй, буряад һүлдэтэй болгожо һураа юм. Энэл үеһөө эхилжэ Ким Дульбеев зураха хэрэгни эхилһэн гэжэ тоолодог. Нэрээшье тиихэдэ бүтээһэн «Н. А. Бестужевтай Доржо Банзаровай уулзалга» гэһэн зурагынь нилээд харюусалгатай бүтээгдэһэн, буряад арадай үнгэрһэн сагай ажабайдал тухай, тэрэ үеын хүнүүд тухай гүнзэгыгөөр бодожо үзэхөөр бэелүүлэгдэһэн. Иигэжэ харагшадта ямар нэгэ бодол түрүүлхэдээл уран зураг ута наһа наһалдаг ха юм. «Н. А. Бестужевтай Доржо Банзаровай уулзалга» гэжэ зураг эгээл тиимэ хүби заяанда хүртөө гэхэдэ алдуу болохогүй. Басаганайнгаа гоё һайханаар рояль дээрэ наадажа байхадань, хүгжэм шагнан, гүнзэгы бодолдо абтаһан декабрист юун тухай шэбшэнэ ааб? Магад залуу наһанайнгаа охин дунда ябаһан Доржын хүби заяан тухай, энэ бэлиг тэй эрдэмтые гүрэһэн түрэл буряад арад тухайнь бодожошье болоо аалам. Харин залуу Доржо өөрөө ямар ехээр гэрэлтэ һайхан ерээдүй тээшэ эрмэлзэнэб!

Иимэ гүнзэгы удхатай зураг хүрэһөөр бүтээхэнь бэрхэтэй. Нилээд ехэ оролдолго, ажал хэрэгтэй. Ким Дульбеевэй «Партизанuудай нютаг» гэжэ зурагые мэдэхэгүй хүн үгы шахуу гэлсэдэг. Юундэб гэхэдэ, энэ зураг Забайкалида болоһон граждан дайе айхабтар үнэнөөр харуулһан. Энэ зурагаа залуу зурааша айхабтар ехэ оролдолго гаргажа бүтээгээ һэн. Хэрэгтэй болохо этюдүүдые хэдэн зуугаадаар зураһан, хэдэн арбаад хүнүүдтэй хөөрэлдэһэн, Буряад нютагайнгаа түүхэтэ газарнуудаар ябаһан, олон ном уншаһан юм. Тиигэжэ ябагараа нэгэ партизан эхэ тухай дуулаһан байгаа. Энэ зурагайнь сюжедэй эхин боложо үгөө. Нээрээшье тус зураг дээрэнь бидэ нарай үхибүүгээ эдеэлүүлжэ байһан эхые харадагбди. Тиихэдээ зурагай бусад нүхэсэлнүүдээр — агаарай байдал, дайнай амисхаал, буу зэбсэгээр — тухайлжа, энэмнай байлдаанай забһарлал ха юм гэжэ мэдэхээр байдаг. Урдамнай үхэл ажамидарал хоёрой хатуу бэрхэ тэмсэл харагдана бшуу. Шуһата дайн, үхэл соогуурше ажамидарал тэмсэжэ гарадаг, тэрэ мүнхэ. Иигэжэ мансытай хүүгэ харахадаа сэдьхэдэгбди. Мүнөө һаяхан буу баряад дайлалдажа ябаһан эхын дүрэ зураг мүнөө үхибүүгээ эдеэлүүлжэ байхадаа, ямар һайхам даа! Иимэ зэлдэр зулгы хүнүүдэй дэлхэй дээрэ ябадаг хадал амиһаһан мүнхэ ёһотой...

Дээрэ дурсагдаһан хоёр зурагаар баримталан, бидэ Ким Дульбеевэй сюжетнэ, композиционно зурагууд тухай хөөрэхэ гэжэ оролдобобди. Тэрэ Буряад оронойнгоо гайхамшаг һайхан хизаарнуудые харуулһан нилээд олон зурагуудые бүтээһэн байха. Гадна Буряадай уран зохёолшодой номуудые гоё һайханаар шэмэглэдэг. Зохёолой гол удхые дамжууһан зурагуудынь номой хуудаһануудые ирахалаар лэ уншаха дура хүргэдэг.

Зүгөөр тэрэнэй зураһан элитэ хүнүүдэй портредүүд олоной анхарал илангаяа ехээр татанхай гээшэ. Ким Дульбеевые портретнэ зурагай мастер гэжэ дэмы хэлсэдэггүй байха. Жэшээнь, «М. Н. Ербановай портрет», «Габьяата врач Дульбеевэй портрет» болон бусад зурагуудынь энээниие гэршэлнэ бшуу. М. Н. Ербановай портредые нилээд олон уран зураашад туршаһан байха. Теэд Ким Дульбеев тэдээн сооһоо бултанһаань үлүүгээр энэ партиин, гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшын хүн талынь шанар шэнжые, мухэшэгүй зоригтой коммунист-ленинец байһыень харуулжа шадаһан байдаг.

Буряадай олон залуу уран зураашадай нэгэн болохо Ким Дульбеевэй бэлиг шадабари эгээл түлэг һалбаржа эхилээд ябана. Тэрэнэй ажалша бэрхые, эрмэлзэл зоригыень түгэс һайн мэдэхэ хадаа бидэ олон шэнэ зурагуудаар нүхэд зоноо баярлуулха байха гэжэ найданабди.

К. АНДРЕЕВ.

ШЭХЭНЭЙ ШЭМЭГ
НЮДЭНЭЙ ХУЖАР

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ.
Залуу уран зурааша тухай.
Арадай аман зохёолноо.
Шог ёгто журууд.

ОНТОХОН Вл. ХАЛХУЕВ

БОРЖООН БААБГАЙ ХОЁРОЙ УУЛЗАЛГА

Урда сагта болоһон элдэбын һонин ушарнуудай нэгэн юм һэн. Боржоон баянай һамган хараалиша гээшэнь аргагүй, хомхой хободог, харуу. Хүлһэншэдөө садатарнь эдеэлүүлхэгүй, түлбэрииеньшье хүсэд түлэхэгүй байһан юм гэдэг.

Нэгэтэ үдэшэлэн Гатаб хүлһэншэнь эртүүр ерээд сайлажа һууба ха. Үүдэн гэнтэ хахинаад, Боржооной һамган Гүнжэд гэгшэ уур сухалдаа дэлбэрхэеэ һанаһаар орожо ерээд, Гатабые хараажа захалба. Гүнжэдэй ганирһаар байтар Боржоон орожо ерэбэ.

— Хүбаа, ши хэзээ тэрэ газараа хахалжа дууһаха хүмши. Угайдхадаа, хара гүрөөһэ алаха бэлэйш. Харал даа, тэрэ Будын хүлһэншэ хүбүүд, газараа хахалжа байгаад, хара гүрөөһэ алажа, өхэ тоһоор гулгижа байна,— гэжэ үбгэнэйнгөө хэлэхэдэ, һамганиинь ама хамараа тамшаан шомшороод:

— Ай даа, ямар ехэ өөхэ, мяхан гээшэб, энэ һүүлэй үдэрнүүдтэ Будын һамган таргалжа эхилээ,— гэжэ һанаа алдан атаархаба.

Үглөөгүүр үүр сүүрээр бодожо, Гатаб морёо барихаяа ошобо. Шэбэр бургааһан соогуур шурган гулгиржа, посхоодой захада хүрэжэ ошоходонь, нэгэ хара юумэн бургааһан соогуур ябажа ябаба. Хара моримни гэжэ һанаһан Гатабай «Ай, жаалдаһан, эндэ ерээд байнабши, трр-таррр» гэһээр гүнжэ ошоходонь, морин бэшэ, хара гүрөөһэн байшахадаа яахабши.

Баабгай Гатабые хараһаар хүрхирөөд, урдаһаань даб гэбэ. Үшөө нойроо һайнаар сэлмээгүй ябаһан Гатаб морин баабгай хоёрые илгарууламгүй хажуудань дүтэ ябашаһанаа «һыл-л-лоо-о» гэжэ хашхараад, гэдэргээ харайба. Элихэ юумэ бэдэржэ голдоо ороһон баабгай Гатабай хойноһоо намнаба. Гатаб арай хүсэгдэнгүйгөөр ерэжэ, амбаар дээрэ гаража үрдибэ. Баабгай хойноһоонь гүйжэ, амбаарай булангһаа аһалдан, өөдөө абирба.

Айшаһан Гатаб яахаяашье ойлгожо ядажа, мэнэ унахаяа ябатараа, гэнтэ сондойтой тамхяа һанажархиба. Тиигээд лэ альгаараа удхажа абаад, баабгайн нюдэ руу бүтэсэ шэдэжэрхибэ. Баабгай юушье харахаяа болёод, газарта лүс байса унахадаа, хоёр һабараараа нюдөө адхаад, хоёр хойто хүл дээрээ соройн бодобо. Урагшаа найгаргахадаа, амбаарай хаяа мүргэжэ оробо. Үнгэржэ ерэхэдээ үүдэ нижаганатар мүргэбэ. Досоошоо нээгдэдэг үүдэн сэлигдээд, баабгай амбаар руу орошоо. Амбаарай хана хаяа һабардажа байтарнь, үнөөхи үүдэниинь хаагдажа, баабгай амбаар соо үлэшоо.

Энэ һамбаанда Гатаб доошоо х[illegible] райжа буугаад, үүдыень шэбхэ[illegible] жэрхибэ. Һая бодоһон Боржоон [illegible] заа гараад, амбаарай хажууда бай[illegible] һан Гатабые хараһаар;

— Хүбаа, һая бодоод бай[illegible] аалши, одоол уруугаа ороһон хү[illegible] ши даа! — гэжэ ехэ сухалтайга[illegible] хашхарба.

Гатаб юушье дуугарангүйгөө[illegible] Боржооной хажууда ошожо, хэрэ[illegible] сы дээрэ һуугаад:

— Би бодоһоор үни болооб,— гэбэ.

— Үни бодоһон аад, ажалд[illegible] ошохогүй юу хэжэ байнаш! — гэжэ Боржоон хашхарба.

— Та, хара гүрөөһэн хэрэгт[illegible] гэжэ үдэшэ хэлэнэ бэлэйт, тэрэ[illegible] ниинетнай арай гэжэ оложо [illegible] рааб,— гээд, хүлһэншэ хүбүү[illegible] үрөөһэн нюдөө ониилгон урдаһа[illegible] хараба. Намайе ёгтолбо гэжэ һа[illegible] наһан Боржоон:

— Алин бэ тэрэшни?

— Тэрэ амбаар соо хаагааб. Хэрэгтэй юм һаань, хазаарлажа абагты,— гээд, арһа шүрбэһэ [illegible] юулдэг амбаар тээшэ хургаараа зааба.

Тэрэ үедэ амбаар соонь юумэн шуухиржа, нэерхэ абяан дуулдаба. Гайхаһан гэлыһэн Боржоон амбаарай үүдые нээжэрхибэ. Үүдэнэй богоһо дээрэ уулзаһан Боржоон баабгай хоёр бэе бэеһээ ай[illegible] һандаа хашхаралдаад, сошорһон маяа хүлтэнь Боржооние түлхижэ унагаагаад, харайжа арилшаба.

Тарайжа унаһан Боржоон хаш[illegible] харжашье шадахаяа болишоод, гар хүлөө арбагануулжа хэбтэбэ. Боржоомнай үхэшэбэ гэжэ һанаһан Гатаб айһан бахардаһандаа:

— Гүнжэ-аад, Гүнжэ-аад, Боржоомнай үхэжэ байна! — гээд, амяа абажа ядан һалганаба.

— Юугээ хэлэнэш, хаана? Ха[illegible] лагни халаг, хайран Боржоомни! — гээд, Гүнжэд уй-хай хашхар[illegible] һаар харайжа ошоод:

— Хайран Боржоомни, хай[illegible] шан гэшэбэш даа, бодыш,— гээд, үргэжэ даажа ядан байхадаа, һайнаар солоохой ороогүй хэбтэһэн Боржоон баабгай дээрэһээ[illegible] даража байна гэжэ һанаба. һамганайнгаа хоёр шэхэнһээ улай[illegible] тарнь барижа, газар мүргүүл[illegible] байжа доошонь дараха зуураа:

— Һүхэеэ асараад сабшытоо! — гэжэ хашхарба.

— Боржоон, Боржоон, яана[illegible] бишинилби, баабгай бэшэб! Т[illegible] бииш, ёо-ёо, шэхэмни таһарха[illegible] гэжэ һамганиинь уйлан хайлан хашхарба.

Тэбдэнэн Гүнжэд арга солоо[illegible] орожо ядахадаа:

— Гата-аб, абарыш! Энэмнай дэмыршоо бэшэ аал? — гэжэ хашхарба.

Гатаб Боржооной хүлһөө [illegible] рээд, хэрэлсы руу унагааба.

— Аа-ёо, аа-ёо, хоёр баабгай хамһажа байна,— гэжэ Боржоон шииганаад, дууниинь һулада һуладаһаар аниргүй унашаба.

Тиихэдэнь Гатаб Боржоон дээрэ уһа адхажа, арай гэжэ гол оруулба.

Боржоон бодожо, Гүнжэд Гатаб хоёроо хаймадан хараад:

— Баабгайгаа алаа гүш, хүбаа? — гэжэ бабанаба.

— Ай халагни, энэшни үнэхөөрөө дэмыршөөл, Гатаб, шиниингээ үгы байгаа һаа, бишни энээндэ алуулшаха байгааб. Һайнши даа, миниингээ амиие абарааш,— гээд, Гүнжэд Гатабые тэбэрибэ.

Энэ үедэ Боржоон нюдөө бэлтылгэжэрхёод һуугаа бэлэй.

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮД Дондок УЛЗЫТУЕВ

ДЭЛХЭЙН ХОЁР

Үлгэн дэлхэйн хоёр —
Үнэн худал хоёр
Үһэрилдэжэ тэмсээ,
Үнөөхил зандаа тэнсээ.
Намналсажа гороолһон
Нара һара хоёр
Үе сагаа тоолоһон
Үдэр һүни хоёр...
Галаб сагһаа илгарһан
Газар тэнгэри хоёр,
Гарьха соогоо бурьяпһан
Гал уһан хоёр...
Энэ дэлхэйн хоёр —
Эрэгтэй эмэгтэй хоёр
Эдэ хоёрой наран —
Энхэ инаг дуран.
Хоёр хоёроор холбоһон
Хорбоогой агуу нюуса.
Хоорондохиинь бэдэрээшэ
Хонгор гэнэн дууша.

ҮГЭ

Үе сагай
үнсэг сооһоо
Үй түмэнэй сэдьхэл сооһоо
Үнэн үгэ бэдэрнэб.
Саг жэлэй
сахариг сооһоо
Саадынь холо түүхэ сооһоо
Сахилгаан үгэ бэдэрнэб,
Оложо ядаад заримдаа,
Оро бодогүй бүдэрнэб.

* * *

«Саг сагтаа,
Сахилза хүхэдөө» гэдэг —
Ажабайдалай
Алтан һудал.
Эгээл юрын бодол
Саг соогоо хэлэгдээ болбол —
Гэгээн бодол,
Гээгдээ болбол —
Худал.

ДУУН

«Оршолон холборхой юртэмсэ» гээд,
хэншьеб даа дуулаа.
Олохон лэ юумэ үзэһэн хүн
тэрэ дууе дуулаа.
Элдэб жэжэ гасаланда
Эээлэгдээд ябаха үедэ,
Хартанай хара хашаланда
Хаагдаад ябаха сагта,
Үзэсхэлэн һайхан сэсэгшье байг,
Үльгэрэй гэгээн ордоншье байг,
Намжаа ногоон хүбаршье байг,
Налархай арюухан басаганшье байг —
Оршолон дэлхэйн бүхы юумэн
һонигүйдэл үзэгдэхэ юм.
Огторгойн алтан наранщье баһа
ульһагүйдэл һанагдаха юм.

ҮБЭЛЭЙ ЗУРАГЛАЛ

Алхам алхамаар намараа түриһөөр,
Аашатайхан үбэл ерээл даа түргөөр.
Шуухиран, аахилан, шуургаар үлеэнэ,
Шубуудай, хүнүүдэй хүрэхые хүлеэнэ.
Харин тэдэнь — бүтэхэгүй зон даа!
Хамсыгаа шамаад ажаллаһан зандаа.
Хүнүүдыеш, шубуудыеш хүргэжэ ядаад,
Хүр тогтоогоод, үбэлнай номгорбол даа.
Саһан субаяа хэдэрһэн байгаали
Санаар ерэхыем хүлеэжэ байгаа лэ.
Хасуури, уляангир — модон бүхэн
Ханхинама жабарта даарахагүй, бүхэл.
Тэдэнэй дунда үсэдөөр ягааран,
Тэрэнги һалбардаг байхаа яагаа юм?

П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.
Ц. ДОНДОГОЙ шүлэг.

ХОЛО, ОЙРЫН ҺОНИН

ДОПИНГ — АЛУУРШАН

Хоер спортсменэй үхэл бүхы Франциин олониитые гайхуулан хүлгүүлбэ.

...Жан-Луи Кудри гэгшэ Гренобльдо ойрошог бии Сент-Эгрев гэжэ багахан хотодо футбол наадажа байтараа, урагшаа һуга харайн гаража, вратарьтай гансаараа тулалдаба. Тиигээд гэнтэ сабшуулһан юумэ шэнги унашоо. Шарайнь хүхэ-ногоон. Амисхаал оруулхада туһа болоогүй. Больницада наһа бараа. Тэрэ 18 наһатай һэн.

Бэеынь хахалжа үзэхэдэ, амфетамин гэжэ хүнэй бэедэ шэнээ оруулдаг хүсэ ехэтэй эм ууһанай үлэгдэл элирүүлэгдээ. Теэд спортсмениие тэрэнэй ууһан допинг алаа гэжэ врачнууд лаб баталха аргагүй байгаа. Хэрбээ тэрэнэй һүүлээр хоёр долоон хоног үнгэрөөд байхада, Франциин энэ райондо велосипедээр урилдагша 23 наһатай спортсмен Ив Моттэн гэгшын мүн иимэрхүүгээр үхөөгүй һаа энэ хэрэг иигээд лэ дүүрэжэ магад һэн.

Тэрэ хүн мүрысөөндэ илаһанайнгаа һүүлээр гэртээ үхэшэһэн байгаа. Бэеынь шэнжэлжэ үзэхэдэ, амфетамин хэрэглэһэн байба.

Сүүдэй мүрдэлгэ эхилээ. Тэрэ хоёр спортсмен «Спортын врач» гэдэг нэгэл хүнһөө тиимэ хорото наркотик абаһан гэжэ элирүүлэгдээ.

Мүрдэлгэ үргэлжэлһөөр. Энэ хэрэгые эсэстэнь хүргэхэ гэһэн эрилтэ Франциин олониитэ хэнэ.

О. КАРАСЕВ,
ТАСС-ай корр.

Париж.

ЮРЭ БУСЫН БОКС

I.

Шэлтэй харые харажархёод,
Шэмэжэ уухаа һанашоод,
Таглаарнинь һүрэтэр ёбороод,
Таба зургаа гудамхяаб.

II.

Тиигэжэ зоригжон байтарни
Тэрэм намайгаа ёборжо,
Толгойм ехээр мэнэрээд,
Тогтожо ядааб хүл дээрээ.

III.

Гэнтэ мэдээ ороходоо
Гэртээ хүрэжэ ошонгүй
Газарта унажа тарайшоод,
Гахайдал юумэ хэбтэбэб.

* * *

Нэрээ нигэжэ хухаланхаар
Яһаа хухалхаа яагаабиб!...
Хожом хэзээш болёоб гээд,
Хоолойгоо зургаа зурааб даа.

ФИБ ШИБ хоёр.

ШОГ РАССКАЗ Г. ЧИМИТОВ

УУР

Манай нютагта Сываан гэжэ түргэн сухалтай хүн бии юм һэн. Сухалдахадаа хүндэ тэрэ хоёо хэдэггүй һайтай бэлэй. Муу юумэниинь юуб гэхэдэ, аяга табагаал бута сохидог байгаа.

Һамгандаа халта сухалдахадаал, буфедтээ гүйжэ ошоод, аяга табагаа захаһаань абаад хаха шэдэжэ эхилхэл даа.

— Болиин даа, Сываан, бү сухалдыш даа. Би зэмэтэйб, болёоб! — гэжэ һамганайнгаа хэлэхэдэ, бүри эршэтэйгээр аяга табагуудаа эбдэжэ дууһадаг байгаа.

Һамганиинь хүнэгөөр дүүрэн шаажан шорой дээрээ хаяжа даа, Сываан магазин ошожо, шэнэ амһарта худалдан абажа асардаг бэлэй.

Һамган Сываанаа сухалдуулхагүй гэжэ наридаг, үгөөрнь байхые оролдодог һааб даа.

Тиигээд лэ Сываан хүршэтэеэ хэрэлдээд гү, али ажал хүдэлмэридөө уураа хүрөөд, гэртээ гүйжэ ороһоор, аяга табагаа шэдэжэ эхилхэл даа. Һамганиинь гүйгаад, ори бархи табяадшье ядалдаа. Сываан зайһарха юумэ үгы.

Тиин һамганиинь һүүлшынгээ арга туршаха гэбэ. Теэд үбгэниинь сухалдажа үгэнгүй удаан хүлеэлгэбэ. Зай, нэгэтэ һамганай өөрынгөө һанаһан аргые хэрэглэхэ саг тулажа ерэбэ даа.

Нэгэтэ Сываан ажалһаа эсэшэнхэй ерэбэ. Тушаан болоходоо, һамганайнь сай бусалжа үгэхэ юм бэшэ. Хүлеэжэ хүлеэжэ, гүсэеэ үргөөд харахадань, плиткэнь носоогүй, зайн гал унтаршаһан байба.

— Галаа түлихэеэ яагаа хүмши? — гэжэ Сываан ганирба.

— Түлеэн үгы. Ши түлеэ залһаан бэлдэхэгүй, гараа хармаандаа хээд ябажа ябахаш,— гэжэ һамган урдаһаань тулалдаба.

Сываанишье буршагад гээд, һүрэжэ бодоод, буфет тээшээ даб гэбэ. Нэгэ аяга абажа:

— Эсэшоод ерээ гэжэ мэдэхэгүй, үшөө түлеэ хахалуулха гээбши! — гээд, бута шэдэжэрхибэ.

Һамганиинь баһал буфедтээ һүрэжэ ошоод, хоёр аяга абажа:

— Гэртээ эрэ хүнтэй байгаад, би үшөө түлеэ хахалжа байха алтайб! — гээд, баһал бута шэдэбэ.

Сываан нэгэ табаг абаад газар шэдэбэ, һамганиинь хоёр табаг хахалба.

— Үгы энэ ши, Дагзамаа, яажа байнабши? — гэжэ Сываан нюдөө аршан аршан, һамгаяа хараба. Тиигээд үшөө нэгэ табаг абаба, тиихэдэнь һамганиинь хоёр табаг абаад газар наншахаяа далайба.

— Болиш, болиш, Дагзамаа, табагуудаа хаха хаяхаш гээшэ гү? — гэжэ Сываан гайхаа бариба.

— Шинии аяга амһартаяа хаха сохидог юм һаа, би юундэ эбдэхэгүйбиб?

Сываан гартаа бариһан табагаа һөөргэнь табиба. Һамганиинь баһа табиба.

Тэрэ гэһээр Сываан сухалдахадаа, аяга амһартаяа бута сохихоо болибо. Хэдыш ехээр сухалдахадаа, буфет тээшээ даб гэхээ болиин болибо.

Ник. ДАЛБАНОВАЙ
зурагууд.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.
Н104674.

Зак. № 1185.